

AS SAARTE LIINID
Majandusaasta aruanne

Majandusaasta algus: 01.01.2023

Majandusaasta lõpp: 31.12.2023

Ärinimi: AS SAARTE LIINID

Registrikood 10216057

Aadress: Rohu 5, Kuressaare linn
Saaremaa vald, 93819 Saare maakond

Telefon: +372 453 0140

Elektronposti aadress: info@saarteliinid.ee

Interneti kodulehekülg: www.saarteliinid.ee

Põhitegevusalad: Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused
(EMTAK 52221)

SISUKORD

2023. AASTA TEGEVUSARUANNE	3
1. ETTEVÖTTE ÜLDTUTVUSTUS	3
2. OMANIKU OOTUSED	3
3. ETTEVÖTTE TEGEVUSKESKKOND	4
5. INVESTEERINGUD, SOETUSED JA ARENGUVÄLJAVAATED	8
6. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE	9
7. IT- JA TEHNOLOOGIAJUHTIMINE	10
9. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE	11
Finantsseisundi aruanne	13
Kasumi-ja koondkasumiaruanne	14
Rahavoogude aruanne	15
Omakapitali muutuste aruanne	16
Raamatupidamise aastaaruande lisad	17
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused	17
Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid	22
Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt	29
Lisa 4 Raha ja raha ekvivalendid	30
Lühiajaliste hoiustena kajastame 3-kuulise ja 6-kuulise algse tähtajaga hoiuseid pangas. Kõik	
raha ja raha ekvivalentidena esitatud saldod on eurodes.	30
Lisa 5 Nõuded ja ettemaksed	30
Lisa 6 Varud	30
Lisa 7 Materiaalne põhivara	31
Lisa 8 Immateriaalne põhivara	33
Lisa 9 Võlad ja ettemaksed	33
Lisa 10 Maksuvõlad ja ettemaksed	33
Lisa 11 Laenukohustused ja netovõlg	34
Lisa 12 Rendid	38
Lisa 13 Sihtfinantseerimine	39
Lisa 14 Omakapital	40
Lisa 15 Müügitulu	40
Lisa 16 Tulu sihtfinantseerimisest	41
Lisa 17 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused	41
Lisa 18 Finantstulud- ja kulud	43
Lisa 19 Laenude tagatised ja panditud varad	43
Lisa 20 Tehingud ja saldod seotud osapooltega	44
KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK	45
JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2023 MAJANDUSAASTA ARUANDELE	46
MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE	
(EMTAK)	47

2023. AASTA TEGEVUSARUANNE

1. ETTEVÕTTE ÜLDTUTVUSTUS

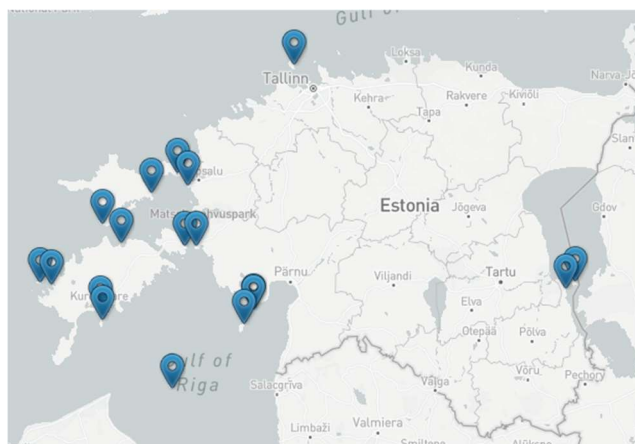
AS Saarte Liinid, mille ainuaktsionäriks on Eesti Vabariik, esindatuna kliimaministri poolt, on riigile kuuluv äriühing, mis keskendub riigi jaoks strateegiliselt oluliste sadamate haldamisele ja arendamisele.

Saarte Liinide missioon on arendada regionaalseid sadamaid, k.a asukohtades ja valdkondades, kus erainvestorite huvi puudumine tooks kaasa turutõrked ning seeläbi panustada kohalike ettevõtete efektiivsusse, säästlikusse ja jätkusuutlikusse majandamisse.

Saarte Liinide visioon on tagada kvaliteetsed ja keskkonnasäästlikud sadamad, mis loovad klientidele atraktiivseid võimalusi.

Ettevõtte väärtustab:

- avatust ja erinevate huvipooltega arvestamist,
- usaldusväärsust ja asjatundlikkust,
- nutikust ja uuendusmeelsust,
- kliendikesksust teenuste osutamisel,
- keskkonnasõbralikkust ja turvalisust.

AS Saarte Liinid on Eesti suurim sadamapidaja, hallates 18 sadamat. Ettevõtte peakontor asub Kuressaares.

2. OMANIKU OOTUSED

Eesti Vabariigi peamised eesmärgid AS Saarte Liinide omanikuna on järgmised:

- kindlustada regulaarne parvlaevaliiklus saarte vahelise püsiühenduse tarbeks;
- korraldada kvaliteetselt ja keskkonnasäästlikult nii regionaalsete kui ka tulu mittetoovate sadamate haldamist ja arendamist, toetades ja elavdades seeläbi piirkondlikku elukorraldust;
- tagada püsiv kasumlikkus efektiivse majandustegevuse ning konservatiivse kapitalistruktuuri kaudu;
- hoida sadamapidamise parimat kompetentsi ja uuenduslikke ideid, toimides sektori arengumootorina;
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärgid vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele heaks eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ja integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Arendades regionaalseid ja saartel asuvaid sadamaid, on oluline mõista, et otsused ei tohiks põhineda üksnes otsest majanduslikel kaalutlustel ja efektiivsusnäitajatel. Tihti tuleb tegevuste kavandamisel esmajärjekorras arvestada avaliku huvi ning parvlaevaliinide kaudu pakutava ühistranspordi vajadustega. AS Saarte Liinide juhtkond peab ettevõtet oluliseks tegijaks Eesti piirkondliku ettevõtluskeskkonna säilitamisel ja edendamisel. Ettevõtte vastutusalaks on sadamate haldamine ja arendamine, eriti nendes asukohtades ja valdkondades, kus erainvestorite vähesest huvist võib tekkida logistilisi probleeme ja turutõrkeid.

3. ETTEVÖTTE TEGEVUSKESKKOND

2023. aasta tegevuskeskkonda mõjutas oluliselt toodete ja teenuste hindade kasv, mis väljendus üld- ja müügikulude 3%-lises tõusus. Siiski leevendas elektrienergia börsihinna langus 2023. aastal kulude suurenemist. Lisaks tõstis märkimisväärselt kõrgem Euribor intressikulud ning majanduse üldist ebakindlust süvendas jätkuv sõjaline konflikt. Tarbijahinnaindeks oli 2023. aastal 9,2%.

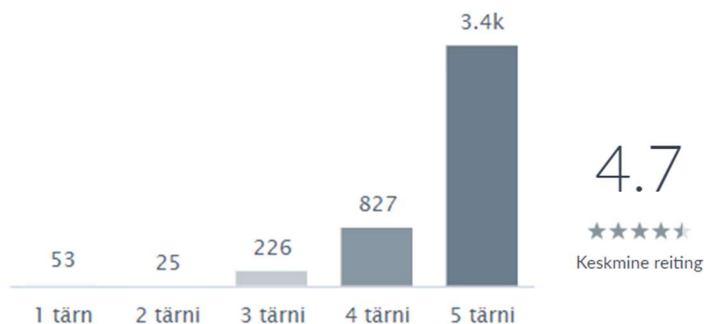
AS Saarte Liinid teenindab kaubaveol peamiselt kohalikust toormest sõltuvaid veoseid, mille sihtturud on Skandinaavias, Saksamaal, Poolas ja Hollandis. Dolomiidi ja puisteturba ekspordi maht on otseselt seotud Saksamaa ja Poola keemiatööstuse ning Hollandi väetisetööstuse nõudlusega. Puidupõhised kaubad eksporditakse avatud rahvusvahelistele turgudele.

Kuigi regionaalsetest sadamatest väljuvaid regulaarseid rahvusvahelisi reisilaevaliine ei ole, täidab ettevõtte riiklikku ülesannet, tagades parv- ja liinilaevadega toimuva avaliku liiniveo tingimused. Selles segmendis puudub reaalne konkurents.

Kliendirahulolu

2023. aastal keskendusime väikesadamate küllastajate ja liinivedude reisijate rahulolu hindamisele. Selleks töötasime välja elektroonilise tagasisidevormi ja paigaldasime sadamatesse QR-koodiga kleebiseid, mis suunasid inimesi vormi täitma. Samuti kogusime tagasisidet meie sotsiaalmeedia kanalite ja veebilehe kaudu. Küllastajate üldine hinnang sadamakogemusele viiepallisüsteemis oli väga hea, keskmiselt 4.6.

Lisaks jälgime oma sadamate hinnanguid Google'i kontode kaudu SyncMe platvormil. 2023. aastal andis meie sadamatele hinnangu 4502 hindajat, kelle keskmine skoor oli samuti väga kõrge, 4.7.

4. TEGEVUSTULEMUSED

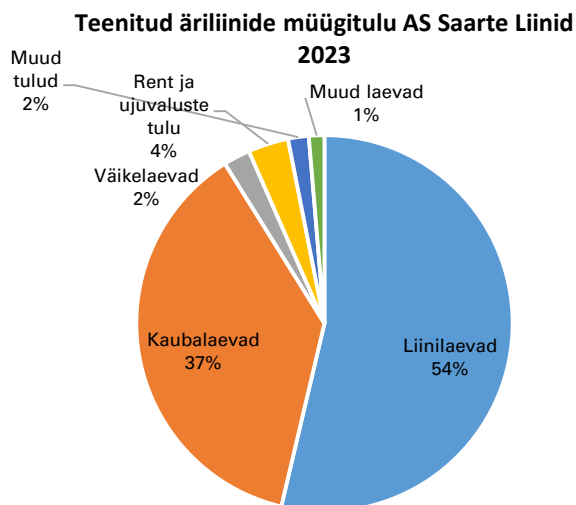
Saarte Liinide äritegevus on jaotatud vastavalt tegevusmahtudele järgmiselt:

- liinilaevade ärisuund;
- kaubalaevade ärisuund;
- väikelaevade ärisuund.

Lisaks peamistele ärisuundadele tegeleme ka muude tegevustega, mis hõlmavad ruumide ja ujuvvahendite renti, muude laevade teenindamist ning mitmesuguste muude teenuste pakkumist.

Äritegevust 2023. aastal iseloomustavad järgmised näitajad võrreldes 2022. aastaga:

Kaubamaht	806 tuhat tonni (langus 4%)
Liinireisijate arv	2,6 mln (kasv 5%)
Sõidukite arv	1,2 mln (kasv 4%)
Väikelaevade arv	8 tuhat (kasv 23%)

Müügitulu	9 mln eur (kasv 11%)
Kasum	1,7 mln eur (kasv 46%)
EBITDA marginaal	37% (kasv 16%)

EBITDA marginaal = põhitegevuskasum enne intressikulusid, makse, põhivara väärtuse langust ja amortisatsiooni/müügitulud kokku

4.1 Liinilaevade ärisuund

Saarte Liinide tulubaas liinilaevade teenindamisel koosneb sadamatasudest, reisijatasudest ja muude teenuste vahendamise tasudest (vesi, elekter, jäätmed). Liinilaevade tulude kasv aastaga on olnud kokku 14%. Sadamatasud on seotud THI tõusuga (v.a. 2023. a lõpus lõppenud leping Saaremaa Vallavalitsusega), 2023. aastal tõusid THI-ga seotud sadamatasud 19%. Kuigi reisijatasu ei muutunud, suurenes tulu 5% tänu reisijate arvu kasvule.

AS Saarte Liinide sadamad teenindasid 2023. aastal kokku 2 651 016 reisijat, mis on 5% rohkem kui eelneval aastal. Samuti teenindati 1 216 408 sõidukit, ehk 4% rohkem kui aasta varem. Suuremad liinid olid:

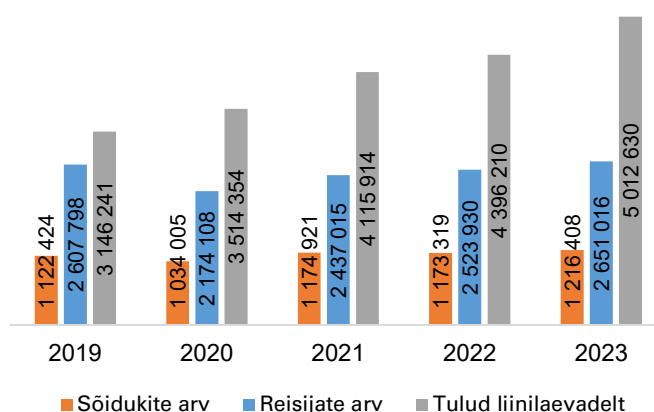
- Kuivastu-Virtsu liin, kus teenindati 1 741 563 reisijat (6% kasv) ja 823 411 sõidukit (4% kasv).
- Heltermaa-Rohuküla liin, kus teenindati 669 883 reisijat (3% kasv) ja 309 815 sõidukit (2% kasv).

2023. aasta suvekuudel teenindasid Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamad kokku 1 039 497 reisijat ja 437 252 sõidukit, mis oli rekordiline reisijate arv kõrghooajal. Välisriikidest pärit sõidukite arv kasvas 10% võrreldes 2022. aasta suvega, moodustades 14% kõigist sõidukitest. See näitab Eesti suursaarte kasvavat populaarsust välisriikide seas.

2023. aasta suvine reisijate ja sõidukite arvu kasv peegeldab jätkuvat huvi Eesti suursaarte vastu nii kodu- kui ka välisriikide seas, mis on oluline areng turismi ja kohaliku majanduse jaoks pärast pandeemiast tingitud väljakutseid.

Kokku moodustasid põhiliinidel veetud reisijate arv 91% ja sõidukite arv 93% kõigist AS Saarte Liinid poolt teenindatud reisijatest ja sõidukitest. Suvine hooaeg (juuni-august) oli reisijatele ja sõidukitele kõige tihedam, moodustades vastavalt 47% ja 39% kogu aasta mahust.

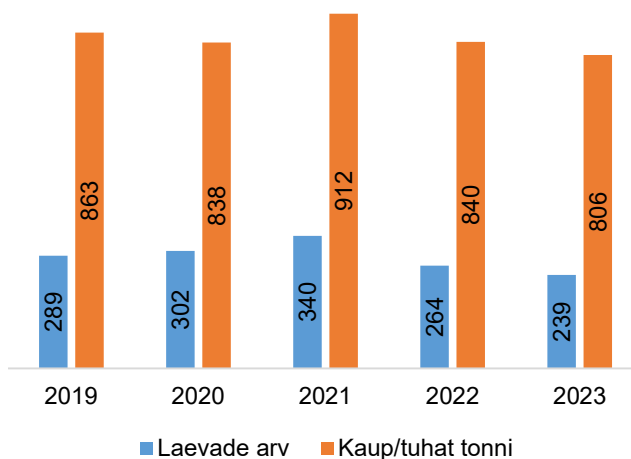
Liinilaevadel teenindatud reisijate, sõidukite arv ja teenitud tulud AS Saarte Liinid sadamates 2019-2023

4.2. Kaubalaevade ärisuund

Vaadates Eesti sadamate üldist kaubamahtude langustrendi, oli Saarte Liinide sadamate kaubaveo mahu langus suhteliselt väike. Kokku vastuvõetud kaubalaevade arv vähenes Saarte Liinide sadamates aasta jooksul 25 laeva võrra (2022. aastal kaubalaevade arv 264, 2023. aastal kaubalaevade arv 239), kaubakogus langes 4% (2022. aastal 839 tuh tonni, 2023. aastal 806 tuh tonni). Hoolimata kaubamahu vähenemisest, tõusis Saarte Liinid kaubalaevade tulu 6% võrreldes eelmise aastaga (2022. aastal 3 228 tuh eurot, 2023. aastal 3 398 tuh eurot).

Teenindatud kaupade maht ja kaubalaevade arv
AS Saarte Liinid sadamates 2019-2023

Roomassaare kaubalaevade arv kasvas aastaga 10 laeva võrra (2022. aastal kaubalaevade arv 117, 2023. aastal kaubalaevade arv 127), kaubakogus kasvas 20% (2022. aastal 351 tuh tonni, 2023. aastal 415 tuh tonni). Roomassaare kaubakoguste tõusu mõjutas kõige enam ümarpuidu väljaveo kasv 24% (2022. aastal 157 tuh tonni, 2023. aastal 196 tuh tonni). Tulud kaubalaevadelt tõusid 24% võrreldes eelmise aastaga (2022. aastal 1 557 tuh eurot, 2023. aastal 1 936 tuh eurot). Roomassaare sadama müügitulu kasvasid nii kaubamahtude kasvu tõttu kui ka sadamatasude üldise tõusu tõttu, näiteks GT tasu (ehk laeva kogumahutavuse ühik) tõusis 1,2 eurost 1,25 eurole. Lisaks tõusid 2023. aastal kõige suurema kaubasaatja laadimistasud võrreldes eelmise aastaga: ümarpuidu puhul 10% ja hakkepuidu puhul 15%.

Virtsu kaubalaevade arv langes aastaga 5 laeva võrra (2022. aastal kaubalaevade arv 86, 2023. aastal kaubalaevade arv 81), kaubakogus langes 13% (2022. aastal 320 tuh tonni, 2023. aastal 291 tuh tonni). Virtsu kaubakoguste langust mõjutas kõige enam dolomiidi väljaveo langus 26% (2022. aastal 205 tuh tonni, 2023. aastal 153 tuh tonni). Samas tulud Virtsu kaubalaevadelt tõusid 9% võrreldes eelmise aastaga (2022. aastal 943 tuh eurot, 2023. aastal 1 027 tuh eurot). Virtsu sadama müügitulud kasvasid sadamatasude üldise tõusu tõttu.

Heltermaa kaubalaevade arv langes aastaga 26 laeva võrra (2022. aastal kaubalaevade arv 54, 2023. aastal kaubalaevade arv 28), kaubakogus langes 38% (2022. aastal 144 tuh tonni, 2023. aastal 89 tuh tonni). Heltermaa kaubakoguste langust mõjutas kõige enam hakkepuidu väljaveo langus 64% (2022. aastal 73 tuh tonni, 2023. aastal 26 tuh tonni). Tulud Heltermaa kaubalaevadelt langesid 42% võrreldes eelmise aastaga (2022. aastal 665 tuh eurot, 2023. aastal 389 tuh eurot).

Teisi sadamad külastas 2022. aastal 4 kaubalaeva, 2023. aastal 3 kaubalaeva. Teiste sadamate kaudu veeti 2022. aastal 14 tuh tonni kaupa, 2023. aastal 8 tuh tonni kaupa. 2022. aastal olid teiste sadamate kaubalaevade tulud 137 tuh eurot, 2023. aasta 142 tuh eurot.

4.3 Väikelaevade ärisuund

Saarte Liinide käibest moodustab väikelaevade tulu stabiilselt 2% aastate lõikes. Võrreldes 2022. aastaga kasvasid tulud 25% ja väikelaevade külastuste arv tõusis 23%. Statistikaameti andmete põhjal ei ole Eesti turismisektor pandeemiaeelsele tasemele veel täielikult taastunud, kuid 2023. aastal on märgata olulist kasvu võrreldes eelmise aastaga, mida peegeldab ka väikesadamate külastajate arvu suurenemine.

Saarte Liinide väikelaevade sadamatest on jätkuvalt kõige populaarsem Naissaare sadam, mida külastas 2023. aastal kokku 2 275 väikelaeva, mis on 1% rohkem kui eelneval aastal.

4.4 Muu äritegevus

Muu äritegevus hõlmab peamiselt ruumide ja ujuvvahendite rentimist, erinevate laevade teenindamist ning mitmesuguste muude teenuste pakkumist.

Rendilepingud on seotud THI koefitsiendiga, mistõttu on renditulud kasvanud. Lisaks oleme aasta jooksul leidnud meie sadamate erinevatele pindadele uusi rentnikke, mis on kaasa aidanud renditulude 22%-lisele kasvule võrreldes eelmise aastaga.

Ujuvvahenditest teenitud tulu on suurenenud 86%, peamiselt tänu teenuste mahu ja hindade kasvule. AS Saarte Liinide ujuvvahendite hulka kuuluvad süvendaja Watermaster ja töölaev Panda. 2023. aastal ja ka eelmisel aastal teostas Watermaster ühe tellimustöö väljaspool ettevõtet, kuid enamik tööst on keskendunud Saarte Liinide enda sadamate süvendamisele, kokku üheksas sadamas. Watermasteri jõudlus on tõusnud tänu tööprotsesside ümberkorraldamisele. Töölaev Panda pakub puksiirteenuseid Roomassaare sadama kaubalaevadele, teeb tellimussõite Abrukale ja alates 2023. aastast uue teenusena tuulepargi ehituse ilmavaatlus poi transporti, mille jaoks taotlesime väiketöölaevade ohutuslitsentsi koos ISO sertifikaadiga.

Muude laevade teenindamisest saadud tulu on aasta jooksul kasvanud 13%, mida mõjutavad nii teenuste mahu kui ka hindade tõus. Selle alla liigitame Riigilaevastiku ja teiste ametiasutuste aluste teenindamise.

Lisaks on muude teenuste tulud 2023. aastal võrreldes eelneva aastaga tõusnud 49%. Uuendusena pakume läbi Telia platvormi slipikasutusteenust ning oleme laiendanud tasulist parkimist sadamates. See on aidanud parkimistuludel aastaga kasvada 26%. Samuti on suurenenud masinate ja seadmete kasutamise tulud.

4.5 Tulud ja kulud

Tulud:

AS Saarte Liinid saavutas 2023. aastal müügitulu 9,34 miljonit eurot, mis on 1 014 tuhat eurot rohkem kui eelmisel aastal. Kasvu vedasid ettevõtte peamised ärisuunad: liinilaevade puhul tõusis baassadamatasu THI indeksi võrra ja jätkus reisijate arvu kasv; kaubalaevade teenindamisel andis olulise panuse ümarpuidu edukas laadimisaasta. Teiste teenuste osakaal müügituludes ja nende mõju ettevõtte majandustulemustele on suhteliselt väike.

Kulud:

AS Saarte Liinid kogukulud ulatusid 5,9 miljoni euroni, mis näitab 142 tuhande euro suurust kasvu võrreldes eelmise aastaga. Kulude tõusu põhjustasid peamiselt tööjõukulude suurenemine 168 tuhande euro võrra, rajatistega seotud kulude kasv 61 tuhande euro võrra – mille hulka kuulusid erakorralised süvendustööd, lisatuukritööd ja laevaheitmete käitlemise kallinemine – ning muude kulude tõus 94 tuhande euro võrra. Samal ajal vähenesid tösteteenuste kulud kaubamahtude vähenemise ning elektrikulu madalama börsihinna tõttu, kokkuvõttes langesid need kulud 181 tuhande euro võrra. Lisaks tõi oluliselt kõrgem Euribor kaasa intressikulude kasvu.

4.6 Kasum, rentaablus ja EBITDA

AS Saarte Liinid saavutas 2023. majandusaastal puhaskasumi 1 700 tuhande euro suuruses, mis on 537 tuhande euro võrra suurem kui eelneval aastal. Aruandeaastal ulatus ettevõtte puhaskasumi marginaal 18%-ni. Võrdluseks, 2022. aastal oli äriühingu puhaskasum 1 164 tuhat eurot, mil puhaskasumi marginaal oli 14%.

Äriühingu tootluse hindamisel ja võrdlemisel on oluline rõhutada, kuidas sõja mõjud ja intressikulude tõus on kaasa toonud toodete ja teenuste hindade kasvu. 2023. aasta kasumiplaani täitmine oli peamiselt tingitud elektri börsihinna langusest, kuigi kaupade ja teenuste hinnad üldiselt tõusid.

Finantsvõimekuse näitajad:

Suhtarvud ja valemid	2023	2022
EBITDA marginaal = põhitegevuskasum enne intressikulusid, makse, põhivara väärtuse langust ja amortisatsiooni/müügitulud kokku	37%	32%
Laenud kohustustest = laenud/kohustused kokku	6%	9%
Omakapitali oodatav tootlus ROE = puhaskasum/omakapital	6%	5%
Omakapitali osakaal = omakapital/varad	43%	40%
Puhaskasumi marginaal = puhaskasum/müügitulu	18%	14%

4.7 Finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgid ja põhimõtted

AS Saarte Liinid teeb kõik arveldused eurodes, vähendades sellega oluliste valuutakursi kahjumite riski. Võimalikud riskid eri finantsinstrumentide puhul on järgmised:

1. Raha: Ettevõtte vahendid on hoitud usaldusväärsetes rahvusvahelistes pankades, minimeerides seeläbi riski.
2. Nõuded ostjate vastu, viitlaekumised ning muud lühiajalised ja pikaajalised nõuded: Ettevõttes on kehtestatud tõhus nõuete jälgimise poliitika, mistõttu on ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osakaal väga väike. Raamatupidamise aastaaruannetes ei ole nõudeid hinnatud ebatõenäoliselt ega lootusetult laekuvateks.
3. Lühi- ja pikaajalised investeringud väärtpaperitesse: AS-il Saarte Liinid puuduvad sellised investeringud.
4. Võetud laenud: Juhtkond on hinnanud intressiriski keskmiseks, arvestades EURIBORI tõusu ja laenulepingute intressimäärade seotust EURIBORiga. Muud laenudega seotud riskid puuduvad.
5. Võlad tarnijatele, viitvõlad ning muud lühiajalised ja pikaajalised võlakohustused: Kuna kõik äritegevused toimuvad eurodes, siis märkimisväärseid riske selles valdkonnas ei esine.
6. Deriviivsed finantsinstrumendid ja aktsiatega kauplemine: Ettevõtte ei oma ega kauple derivatiivsete finantsinstrumentidega ning ettevõtte aktsiad ei ole vabalt kaubeldavad.

5. INVESTEERINGUD, SOETUSED JA ARENGUVÄLJAVAATED

2023. aastal suunas AS Saarte Liinid kokku 1,5 miljonit eurot uute infrastruktuuriobjektide väljaehitamisse, olemasolevate objektide parendamisse, seadmete soetamisse ning uuringute ja projekteerimise tegevustesse. Need investeringud rahastati äriühingu omavahenditest ning Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi, Connecting Europe Facilities fondi ja Väikesaarte programmi toetustest. Rahastuse sihtotstarbed olid järgmised:

Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahendid:

- 2023. aastal alustasime Papissaare sadama parkimisala ehitust ning Papissaare sadamapaviljoni tarnimist ja paigaldamist osana projektist „Avaliku liiniveo teenindamiseks riigi sadamate rekonstrueerimine“ perioodil 2014-2020. Mõlemad projektid lõpetati 2023. aasta lõpuks .
- Saime kaasrahastust projektile "Riigile kuuluvate sadamate kaitserajatiste ehitamine ja rekonstrueerimine" perioodiks 2021-2027. 2023. aastal alustasime Kihnu, Ruhnu, Rohuküla ja Heltermaa sadamate kaitserajatiste ettevalmistustöödega, sh keskkonnamõtjude hindamiste ja projekteerimistöödega.

Euroopa Liidu CEF-fondi vahendid:

- Vabariigi Valitsuse 2021. aasta otsuse alusel tellitakse viies parvlaev Virtsu-Kuivastu liinile, mille energiaallikaks on kavandatud elekter. AS Saarte Liinid vastutab Virtsu ja Kuivastu sadamates elektrilaevade laadimistaristu rajamise eest 1. jaanuariks 2026. Projekti kogumaksumus on 9,9 miljonit eurot, millest kuni 3,05 miljonit eurot taotleti CEF-fondist. 2023. aastal sõlmisime liitumislepingud võrguettevõtetega, tasusime esimesed liitumismaksud ja korraldasime sadamaalade ümberprojekteerimise hanke.

KIK-vahendid:

- Taotlesime Keskkonna Investeeringute Keskuse taotlusvoorst "Keskkonnaprogrammi merekeskkonna uuringud ja arendustööd ning rakendatavad meetmed 2023" toetust Rohuküla sadama reoveepuhastussüsteemi rekonstrueerimiseks. Projekti kogumaksumus on 280 tuhat eurot, millest toetus moodustab kuni 115 tuhat eurot. Alustasime hankemenetlusega Rohuküla sadama reoveepuhasti rekonstrueerimiseks.

Ettevõtte omavahendid (suuremad projektid):

- Jätkame Heltermaa sadama detailplaneeringu koostamist.
- Paigaldasime Heltermaa sadamasse täiendava ujuvkai väikealuste teenindamiseks.
- Rekonstrueerisime Naissaare ja Ruhnu reoveepuhastussüsteemid.
- Paigaldasime ujuvkai Papissaare sadamasse.
- Lõpetasime Triigi automaattankla ehitustööd ja alustasime tankla opereerimist.

2024. aastal jätkame eelneval aastal alustatud elektrilaevade kaldataristu arendusprojekti, mille käigus rajame Virtsu-Kuivastu liinile laadimistaristu aastaks 2026.

6. KVALITEEDI- JA KESKKONNAJUHTIMINE

2023. aastal esitasime edukalt taotluse SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse merekeskkonna programmile, et saada toetust Rohuküla sadama reoveepuhasti rekonstrueerimiseks. Selle programmi peamine eesmärk on merekeskkonna heaolu tagamine, läbi erinevate meetmete ja tegevuste, mis aitavad säilitada Läänemere tervislikku seisundit. Rohuküla reoveepuhasti uuendamine on kavandatud teostada aastatel 2024–2025.

Lisaks õnnestus meil sama programmist saada toetust 11 sadama varustamiseks reostustõrjevahenditega, mis aitavad tõhusalt ennetada ja ohjata suurõnnetustest tulenevat reostust. Need vahendid jõuavad sadamatesse 2024. aasta esimeses kvartalis.

Viimastel aastatel on Virtsu sadamas märkimisväärselt kasvanud puistekaupade, nagu turvas, killustik ja hakkepuu, käitlemise maht. Sellest lähtuvalt esitasime edukalt Keskkonnaametile keskkonnaloa taotluse, millele saime positiivse vastuse 2023. aasta novembris. Samuti esitasime keskkonnaloa taotluse Triigi sadama territooriumile kaitankla rajamiseks, mille Keskkonnaamet samuti 2023. aastal rahuldab.

Osalesime aktiivselt Rohetiigri merenduse töögrupi tegevustes, mis alustas tööd 2023. aasta aprillis. Töögrupi eesmärk on pakkuda riigile nõuandeid ja suuniseid CO2 heitkoguste vähendamiseks siseriiklikus laevanduses ning valmis Transpordi teekaart 2040.

2023. aastal jätkasime oma integreeritud juhtimissüsteemi arendamist, hõlmates nii ISO 9001 kvaliteedijuhtimissüsteemi kui ka ISO 14001 keskkonnajuhtimissüsteemi. Sertifitseerimine toimub märtsis 2024.

7. IT- JA TEHNOLOOGIAJUHTIMINE

Aastal 2023 viis IT ja tehnoloogia osakond läbi olulisi tegevusi, mille hulka kuulus Eesti infoturbestandardi (E-ITS) juurutamine ettevõttes. Selle tulemusena loodi ja kohandati mitmeid eeskirju ja kordasid vastavalt standardile. E-ITS-i rakendamine tõi endaga kaasa ka investeeringute vajaduse ja süsteemide ümberehitamise. Tegemist on pikaajalise protsessiga, mis jätkub kuni 2025. aastani, mil toimub esimene auditeerimine.

Investeeringute raames soetati uued videovalve salvestusserverid mitme sadama serveriruumidesse, sealhulgas Roomassaare, Kuivastu, Virtsu, Rohuküla ja Heltermaa sadamatesse, samuti ettevõtte peakontori serveriruumi. Lisaks vahetati peakontoris välja enamik sülearvuteid. Lõpule jõudis ka vananenud kaamerate välja vahetamise projekt, mille raames asendati ligi 150 kaamerat ning kaamerate toimimisega seotud võrguseadmed.

Ettevõttes töötati välja digitaliseerimise teekaart, mille eesmärk oli tuvastada ja leida lahendusi Saarte Liinid AS põhitegevuse ja tugiprotsessidega seotud igapäevaste protsesside kitsaskohtadele, kasutades automatiseerimist, sobivamaid tarkvaralahendusi või digitehnoloogiaid. Tuvasatud probleemid on analüüsitud ning lahendatud või selleks on koostatud tegevuskava.

Digitaliseerimise teekaardi analüüsi põhjal arendasime välja sadamahalduse tarkvara HarbourWise klikitava prototüübi, mis on aluseks uue sadamahaldustarkvara loomisele.

Lisaks alustasime kontseptsiooni Tark sadam väljatöötamist, liitusime Interregi projekti rühmaga selle projekti elluviimise toetamiseks ja lõime Ruhnu sadama arendamiseks pilootprojekti.

8. ORGANISATSIOON JA PERSONAL

Koosseis ja töötajate arv

AS Saarte Liinid koosseisus ametikohtade arv seisuga 31.12.2023 oli kokku 107, neist:

- aastaringse tööga seotud ametikohti 95,5 (sh juhatus 1);
- suvise navigatsioonihooajaga seotud tähtajalisi ametikohti 11 (31.12. seisuga 0);
- talvise navigatsioonihooajaga seotud tähtajaline ametikoht 0,5.

AS Saarte Liinid töötajate/inimeste arv seisuga 31.12.2023 oli kokku 107 inimest, sealhulgas:

- juhatus 1 inimene;
- tähtajatud töötajad 97 inimest;
- tähtajalised töötajad 9 (neist asendustöötajad 7 inimest ja talvise hooajaga seotud 2).

Lisaks said aasta lõpu seisuga tasu neli nõukogu liiget. Võlaõigusseaduse alusel töövõtu- või käsunduslepinguid seisuga 31. detsember 2023 ei sõlmitud.

Töötajate arv AS Saarte Liinides varieerub aasta jooksul, kasvades suvisel navigatsioonihooajal tähtajaliste hooajatöötajate ja asendajate lisandumise tõttu. Kõige suurem oli töötajate arv ajavahemikul 1. juunist 2023 kuni 31. augustini 2023, mil töötajate arv kasvas 1. jaanuari 2023 seisuga võrreldes umbes 20%.

Tööjõu volavus on väga madal, 2023. aastal oli see vaid 0,5%. See näitab töötajate pühendumust ja töökoha väärtustamist.

AS Saarte Liinid töötajaskonnast moodustavad mehed 66% ja naised 34%.

9. HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE

Tulenevalt riigivaraseaduse § 88 lõike 1 punktist 10, on riigile kuuluvatel äriühingutel, sealhulgas AS Saarte Liinidel, kohustus rakendada Hea Ühingujuhtimise Tava (HÜT) ja kirjeldada selle järgimist majandusaasta aruande koosseisus sisalduvas ühingujuhtimise aruandes. AS Saarte Liinid järgib äriühingu juhtimisel HÜTi soovituslikke juhiseid.

Üldkoosolek

2023. aasta jooksul toimus mitu üldkoosolekut. 29.05.2023 kinnitati aktsiaseltsi 2022 majandusaasta aruanne. 11.09.2023 toimus üldkoosolek, kus muudeti nõukogu koosseisu ja määrati nõukogu liikmete tasud. Põhikirja uus redaktsioon kinnitati 8.11.2023 toimunud üldkoosolekul.

Nõukogu ja auditikomitee

11.09.2023 otsuse nr 1-3/23/8 alusel on AS Saarte Liinid nõukogu neljaliikmeline, koosseisus Jaano Vink (esimees), Triinu Tombak, Siiri Odrats-Koni ja Taivo Linnamägi. Volitused kestavad kolm aastat, lõppedes 07.09.2026.

Kuni 11.09.2023 oli nõukogu viieliikmeline, koosseisus Jaano Vink (esimees), Siiri Odrats-Koni Taivo Linnamägi Marilyn Hein ja Indrek Allmann.

Nõukogu vastutab juhatuse tegevuse järelevalve, ettevõtte planeerimise ja juhtimise eest ning teeb otsuseid igapäevase majandustegevuse raamidest väljuvate tehingute üle. 2023. aastal toimus kaheksa nõukogu koosolekut. Koosolekul mitteosalevatele nõukogu liikmetele tasu ei maksta.

2023. aastal lõpetati AS Saarte Liinid auditikomitee tegevus, kuna audiitortegevuse seadus ei nõua ettevõttelt auditikomitee moodustamist. Siseauditi teenust osutab Ernst & Young Baltic. Kuni 07.09.2023 oli auditikomitee kolmeliikmeline, koosseisus Kaie Karniol, Marilyn Hein ja Indrek Allmann. 2023. aastal toimus kolm auditikomitee koosolekut ja Ernst & Young Baltic viis läbi kolm siseauditi. Auditikomitee liikmetele maksti tasu. Nõukogu liikmed, kes on samuti auditikomitee liikmed, said koosolekul osalemise eest 25% nõukogu liikme tasust.

Nõukogu liikmetele lahkumishüvitist ei maksta.

Juhatus

Vastavalt Hea Ühingujuhtimise Tava (HÜT) punktile 2.2.7, esitame siin ülevaate 2023. aastal AS Saarte Liinid juhatuse liikmetele makstud tasudest ning kirjeldame lahkumishüvitiste ja täiendavate tasude määramise süsteemi.

Juhatus liikmete tasud ja lahkumishüvitised on määratletud nende lepingutes. Täiendava tasu ja lahkumishüvitise suuruse piirnormid on kehtestatud RVS-i alusel, mille järgi ei tohi riigile kuuluva äriühingu juhatuse liikmele makstava täiendava tasu kogusumma ületada nelja kuu tasu. Lahkumishüvitis makstakse juhatuse liikmele ainult juhul, kui ta kutsutakse tagasi nõukogu poolt enne ametiaja lõppu, ja sellisel juhul ei tohi hüvitis ületada kolme kuu tasu.

2023. aastal juhatuse koosseisus muudatusi ei toimunud. Alates 1. maist 2022 on juhatuse esimees Kaida Kauler.

AS Saarte Liinid juhtorganitele (nõukogu, auditikomitee ja juhatuse) arvestati 2023. aastal tasu kokku 150 014 eurot.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

AS Saarte Liinid koostab oma finantsaruanded vastavalt Euroopa Liidus kehtivatele rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele. Juhatus poolt koostatud 2023. aasta

majandusaasta aruannet auditeerib sõltumatu vandeaudiitor. Audiitoriks nimetati ainuaktsionäri otsusega KPMG Baltics OÜ.

Siseauditi teenus ostetakse hanke korras ning AS Saarte Liinid siseaudiitoriks 2023. aastal oli audiitorettevõtte Ernst & Young Baltic AS.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**FINANTSSEISUNDI ARUANNE**

eurodes			
BILANSS	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Raha ja raha ekvivalendid	4	2 348 187	26 025
Nõuded ja ettemaksud	5	666 045	775 104
Varud	6	12 345	37 023
KÄIBEVARA KOKKU		3 026 577	838 152
PÕHIVARA			
Materiaalne põhivara	7	60 019 276	62 059 140
Immateriaalne põhivara	8	194 179	251 168
PÕHIVARA KOKKU		60 213 455	62 310 308
VARAD KOKKU		63 240 032	63 148 460
Lühiajalised laenukohustused	11	736 706	1 259 943
Võlad ja ettemaksud	9	900 433	889 666
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		1 637 139	2 149 609
Pikaajalised laenukohustused	11	1 497 020	1 946 363
Sihtfinantseerimine	13	32 890 844	33 538 075
PIKAAJALISED KOHUSTUSED KOKKU		34 387 863	35 484 438
KOHUSTUSED KOKKU		36 025 003	37 634 047
Aktsiakapital	14	9 648 500	9 648 500
Ülekurss	14	53	53
Kohustuslik reservkapital		833 229	775 054
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		15 032 632	13 927 298
Aruandeaasta kasum	14	1 700 615	1 163 509
OMAKAPITAL KOKKU	14	27 215 029	25 514 413
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		63 240 032	63 148 460

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 17-44 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

KASUMI-JA KOONDKASUMIARUANNE

eurodes

KASUMIARUANNE	Lisa	2023	2022
TULUD			
Müügitulu	15	9 330 473	8 316 098
Tulud sihtfinantseerimisest	16	2 005 371	1 999 836
Muud äritulud	17	4 798	112 258
KAPITALISEERITUD VÄLJAMINEKUD OMA TARBEKS PÕHIVARA VALMISTAMISEL			
Tööjõukulude kapitaliseerimine	17	284 101	327 902
KULUD			
Kaubad, toore, materjal ja teenused	17	-2 407 528	-2 501 616
Mitmesugused tegevuskulud	17	-353 539	-305 054
Tööjõukulud	17	-3 377 203	-3 259 812
Põhivara amortisatsioon ja allahindlus	7,8,17	-3 630 757	-3 449 402
Muud äriksulud	17	-37 202	-19 294
ÄRIKASUM		1 818 514	1 220 916
Finantskulud	18	-117 898	-57 407
KASUM ENNE TULUMAKSUSTAMIST		1 700 615	1 163 509
ARUANDEAASTA PUHASKASUM		1 700 615	1 163 509

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 17-44 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

			eurodes
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST	Lisa	2023	2022
Kasum		1 700 615	1 163 509
Põhivara amortisatsioon ja allahindlus	7,8	3 630 757	3 449 402
Saadud sihtfinantseerimise amortisatsioon	7	-1 998 099	-1 998 098
Finantskulud	13	117 898	57 407
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	18	18 656	492 427
Varude muutus	5	24 678	10 183
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksude muutus	6	81 329	-42 102
Kokku rahavood äritegevusest	9	3 575 835	3 132 728
RAHAVOOD INVESTEERIMISEST			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	7,8	-1 480 753	-5 061 540
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-1 480 753	-5 061 540
RAHAVOOD FINANTSEERIMISEST			
Saadud laenud	11	173 925	0
Saadud laenude tagasimaksed	11	-676 248	-722 471
Rendikohustiste tagasimaksed	12	-85 053	-85 023
Arvelduskrediidi saldo muutus	11	-508 094	508 094
Saadud varade sihtfinantseerimine	7,13	1 440 447	332 499
Makstud intressid	18	-117 898	-57 407
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		227 080	-24 307
RAHAVOOD KOKKU		2 322 162	-1 953 119
Raha ja raha ekvivalendid perioodi algul		26 025	1 979 144
Raha ja raha ekvivalentide muutus		2 322 162	-1 953 119
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpul, sh		2 348 187	26 025
<i>Sularaha</i>		<i>26 074</i>	<i>10 872</i>
<i>Arveldusarvete jäägid</i>		<i>1 316 218</i>	<i>15 153</i>
<i>Tähtajalised hoiused</i>		<i>1 005 896</i>	<i>0</i>

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 17-44 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

					eurodes
Omakapitali muutuste aruanne	Aktsia- kapital	Üle- kurss	Kohustuslik reserv- kapital	Jaotamata kasum	KOKKU
Seisuga 31.12.2021	9 648 500	53	705 520	13 996 832	24 350 905
Kohustuslik reservkapitali suurendamine	0	0	69 534	-69 534	0
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	1 163 508	1 163 508
Seisuga 31.12.2022	9 648 500	53	775 054	15 090 807	25 514 414
Kohustuslik reservkapitali suurendamine	0	0	58 175	-58 175	0
Aruandeaasta koondkasum	0	0	0	1 700 615	1 700 615
Seisuga 31.12.2023	9 648 500	53	833 229	16 733 247	27 215 029

Täiendav informatsioon omakapitali komponentide kohta on avalikustatud lisas 14.

Raamatupidamise aastaaruande lisad lehekülgedel 17-44 moodustavad raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise alused

a) Teave äriühingu kohta

AS Saarte Liinid on 1. juulil 1994 teede- ja sideministri 31. mai 1994 käskkirjaga nr 90 asutatud äriühing, mille põhiülesandeks on regionaalsete sadamate haldamine ja arendamine, eelkõige liinilaevaühenduse pidamise võimaluste kindlustamine mandri ja asustatud saarte vahel. AS Saarte Liinid on üldjuhul sadamate maa ja infrastruktuuri omanik või kasutab sadamaid pikaajaliste hoonestusõiguse lepingute alusel. Sadama pidajana ehitatakse taristu valmis kuni kaide, rampide, ootealade, laoplatside ja laadimisvõimalusteni. Samas osutab AS Saarte Liinid ise ka sadamateenuseid, kuna regionaalsete sadamate asukohad on seni välistanud stividorettevõtjate pikaajalise huvi. Äriühingu põhilisteks klientideks on parv- ja liinilaevadega sadamatevahelist reisijatevedu korraldavad operaatoretttevõtted, sadamate kaudu veetavate kaupade omanikud ja laevaagendid.

Majandusaasta lõpuks kuulus AS Saarte Liinid koosseisu 18 sadamat: Kuivastu, Roomassaare, Triigi, Abruka, Ringsu, Papissaare ja Vikati Saare maakonnas; Heltermaa ja Sõru Hiiu maakonnas; Rohuküla, Sviby ja Virtsu Lääne maakonnas; Kihnu, Munalaid ja Manilaid Pärnu maakonnas; Piirissaare Tartu maakonnas; Laaksaare Põlva maakonnas ja Naissaare Harju maakonnas. Lisaks sadamatele kuuluvad äriühingu struktuuriüksuste hulka ujuvsüvendaja Watermaster ja töölaev Panda. Ettevõtte keskkontor asub äriühingu registreeritud aadressil Rohu 5, Kuressaare linn, Saaremaa vald, 93819 Saare maakond, Eesti Vabariik.

Finantsaruanded on juhatuse poolt avalikustamiseks heaks kiidetud 25. märts 2024 aastal. Aastaaruande vaatab läbi nõukogu ja kinnitab aktsionäri üldkoosolek. Aktsionäri üldkoosolekul on õigus teha aastaaruandes muudatusi.

b) Üldpõhimõtted

AS-i Saarte Liinid 2023. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Euroopa Liidus kehtivate rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS). Äriühingu raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes ning lähtudes soetusmaksumuselt, välja arvatud juhtudel, kui arvestuspõhimõtetes on alljärgnevalt kirjeldatud teisiti.

c) Olulised arvestuspõhimõtted

A. Finantsvarade klassifitseerimine

Klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Mõõtmine

Korrigeeritud soetusmaksumus: varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumusel.

Seisuga 1. jaanuar 2023 ja 31. detsember 2023 olid ettevõtte kõik finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias.

(Lisa 1 järg)Väärtuse langus

Ettevõtte hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidikahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse:

- erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi,
- raha ajaväärtust ja
- aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu ja lepingulistele varadele, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab ettevõtte IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Ettevõtte kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

B. Varud

Varude soetusmaksumusse ei lülitata laenukasutuse kulusid.

C. Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivarana võetakse arvele varasid maksumusega alates 10 000 eurost.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust elueast. Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga ning lõppväärtust inventeeritakse igal aruandepäeval, hilisemate parenduste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral ettevõtte arenguplaanides.

Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

Maa	0%
Ehitised ja rajatised	2-20%
Ujuvalused	2-10%
Masinad ja seadmed	6-20%
Transpordivahendid	10-25%
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	20-40%

(Lisa 1 järg)**D. Immateriaalne põhivara**

Muuhulgas kapitaliseerib ettevõtte põhitegevusega seotud arendustegevusega väljaminekute hulgas tööjõukulud. Kapitaliseeritavate tööjõukulude suurus arvestatakse proportsionaalselt töötaja poolt vastava immateriaalse põhivaraobjekti arendusega tegeletud aja osakaalust tema kogu tööajast.

Kapitaliseerimise arvestuse aluseks on töötaja poolt raamatupidamisele esitatav arendustegevusega seotud tööaja arvestus. Kapitaliseerimine teostatakse majandusaasta jooksul perioodiliselt vastavalt vajadusele.

Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset amortisatsiooni meetodit.

Amortisatsioonimäärad aastas on järgmised:

Arenguväljaminekud, tarkvara	10-25%
------------------------------	--------

Immateriaalse põhivarana kajastatakse ka väljaminekud tarkvara soetamiseks. Kapitaliseeritavad tarkvara arenduskulud hõlmavad tööjõukulusid ning muid arendamisega otseselt seotud kulutusi. Tarkvara kulud amortiseeritakse tarkvara hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on maksimaalselt kuni 5 aastat.

E. Finantskohustused

Finantskohustused liigitatakse järgmiselt: laenukohustused, võlad ja ettemaksud korrigeeritud soetusmaksumuses. Ettevõtte otsustab finantskohustuse liigitamise üle selle esmasel arvele võtmisel.

Ettevõtte finantskohustused sisaldavad võlgu tarnijatele ja muid kohustusi, arvelduskrediite ning saadud laene.

F. Ettevõtte tulu maksustamine

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis mitte ettevõtete kasumit, vaid väljamakstavaid dividende. Dividendide maksumääraks on 20/80 netodividendidelt.

Kuna tulumaksu objektiks on ettevõtte kasumi asemel väljamakstavad dividendid, siis ei eksisteeri erinevusi varade ja kohustuste maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel, millelt tekiks edasilükkunud tulumaksu nõue või kohustus. Finantsseisundi aruandes ei kajastata potentsiaalset tulumaksukohustust ettevõtte vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega, on ära toodud aruande lisas 14. Dividendide maksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise hetkel kasumiaruandes kuluna. Tasumisele kuuluv tulumaksukohustus kajastatakse lühiajalise kohustusena.

Juhatus teeb ettepaneku vastavalt omaniku senisele ootusele dividende mitte maksta

(Lisa 1 järg)

G. Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja AS Saarte Liinid põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist.

H. Tulu kajastamine

Tulu kajastatakse siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning tulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdud kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ja lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb allokeerida eraldi elementidele.

Äriühingu seisukohalt on AS Saarte Liinid müügitehingu põhiosutaja, välja arvatud elektrienergia edasimüügil laevadele ja teistele sadamate klientidele. Klientidele edasimüüdü elektrienergia tulu äriühingu müügituluna ei kajastata ja see saldeeritakse vastavate kuludega alates 01.01.2018. Saldeerimisel puudub mõju majandustegevuse tulemile.

Tulu teenuse osutamisest

Äriühingu põhitulu teenitakse sadamateenuste ja sadama tugiteenuste osutamisega ning sisuliselt on tegemist samaliigiliste teenustega, mille hinnad on fikseeritud ja määratakse pikaajaliste lepingute või hinnakirja alusel ja mille muutumise risk peale tehingu teostamist ei ole tõenäoline. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperioodi lõpuks, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Fikseeritud tasuga lepingute puhul tasub klient fikseeritud summad vastavalt lepingu ja/või hinnakirja alusel esitatud arvele. Kõik äriühingu poolt osutatavad teenused on eristatud, allokeeritud eraldi elementidele ja kajastatud vastavalt kirjeldatud printsiipidele. Eraldi mõõdetavaid ja majanduslikult olulisi kulutusi klientidega lepingute saamise tagamiseks AS Saarte Liinid ei tee ning seega selliseid kulusid ei kapitaliseerita ja amortiseerita.

Finantseerimise komponent

AS-il Saarte Liinid puuduvad lepingud, kus periood kliendile lubatud kaupade või teenuste üleandmise ja kliendilt makse saamise vahel oleks pikem kui üks aasta. Sellest tulenevalt ei korrigeeri ettevõtte tehinguhinda raha ajaväärtuse mõju osas.

I. Rendiarvestus

Ettevõtte kui rentnik

IFRS 16 alusel kvalifitseerunud sõidukite rendilepingute viimaseks lõpptähtajaks on 2029. a, hoone ja kontoripinna tähtajaks on arvestatud 2032. a. Hoone ja kontoripinna lepingute lõppemise tähtaeg saabub varasemalt, kuid juhatus on hinnanud lepingute kehtivuseks 2032. a.

Lepingu sõlmimisel hindab ettevõtte, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldab rendisuhet. Rendiperioodi alguse seisuga kajastab ettevõtte kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustise.

Ettevõtte on otsustanud mitte arvele võtta kasutusõiguse alusel kasutatavat vara ja rendikohustisi lühiajaliste rentide puhul ja rendilepingute puhul, mille alusvara väärtus on väike. Selliste rentide puhul kajastab ettevõtte rendimakseid kuluna lineaarsel meetodil rendiperioodi jooksul.

(Lisa 1 järg)**J. Sihtfinantseerimine****Varade sihtfinantseerimine**

Varade sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, s.t sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse finantsseisundi aruandes arvele tema soetusmaksumuses ning varade soetamise finantseerimiseks saadud summa kajastatakse finantsseisundi aruandes kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustust tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest“.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisest saadud tulu kajastatakse kasumiaruandes proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Tulu kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, st. saadud toetusi ja kompenseeritavat kulu kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel. Sihtfinantseerimisega seotud tulud kajastatakse kasumiaruandes real „Tulud sihtfinantseerimisest“.

K. Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Aruandekuupäeva järgsed sündmused, mida ei ole bilansipäeva seisuga varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja otsused, peamised riskid

AS-i Saarte Liinid finantsaruannete koostamisel on arvestatud ettevõtte juhtkonna poolt kaalutud eelduste ja prognoosidega ning nende alusel antud hinnangute ja tehtud otsustega. Tähelepanu pööratakse neile asjaoludele, kus nimetatud eeldused ja otsused võivad mõjutada kajastatud tulude, kulude, varade ja kohustuste rahalist väärtust. Kaalutud on võimalikke riskivaldkondi, kus juhtkonna poolt otsuste tegemisel või hinnangute andmisel kasutatud eeldused ja prognoosid ning nendega seotud ebakindlused võivad viia tulemusteni, mille tagajärjel mõjutatakse ettevõtte kohustusi või varasid määral, mis nõuavad nende bilansilise väärtuse ümberhindamist tulevastel perioodidel.

AS Saarte Liinid juhatus pöörab kohustuste ja varaga seotud otsuste läbivaatamisele ja vajadusel ka ümberhindamisele tähelepanu aastaringelt. Hinnangute andmisel võetakse arvesse varasemate otsuste aluseks olnud asjaolud ning otsuste tegemisel kasutatud eelduste, oletuste ja prognooside antud ajahetkeks teadaolevad muutused. Juhatus tugineb kriitiliste ja oluliste raamatupidamisotsuste puhul ainult sellisele teabele, mille arvestamine on ettevõtte seisukohalt mõistlik. Vajadusel arvestatakse ka selliste asjaolude muutumisega, mis toimuvad väljapool ettevõtte poolt kontrollitavaid valdkondi. Siinkohal on silmas peetud riigis, regioonis või maailmas aruandeperioodil ja tulevikus teadaolevalt toimuvaid turumuudatusi, üldiste seadusandlike põhimõtete aruandeperioodil tehtud või tulevikus tehtavaid muudatusi ja seadusandluse muutunud tõlgendusi.

2023. aastal on AS Saarte Liinid raamatupidamisaruannete osas kõrgema hinnangumääraga seotud või keerulisemad valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on olulised, järgmised:

- hinnangud ebatõenäoliselt laekuvate nõuete, sealhulgas sihtfinantseerimise nõuete kohta;
- hinnangud materiaalse põhivara kasuliku eluea kohta;
- hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta.

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine

Nõudeid, mille osas juhtkond hindab nende laekumise tõenäosust madalaks, ettevõttel seisuga 31.12.2023 ei olnud (31.12.2022 seisuga selliseid nõudeid samuti ei olnud). Käesoleva lisa krediidiriski juhtimise kirjelduses on välja toodud ka juhtkonna hinnang maksetähtaja ületanud laekumata nõuete väärtuse kohta. AS Saarte Liinid on senise tegevuskogemuse põhjal sätestanud põhimõtte, mille kohaselt hinnatakse ebatõenäoliselt laekuvaks üldjuhul need nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 360 päeva ning mille katteallikad ei ole tagatud hagi, deposiidi või mõne muu tagatisega.

Põhjus selliseks määratluseks tuleneb ettevõtte poolt osutatavate sadamateenuste sesoonsusest – konkreetsetel probleemsetel juhtudel on majandusaastal tekkinud tähtaja ületanud nõue tasutud hiljemalt järgmisel navigatsiooniperioodil, kuna sadamapidajate seas levinud praktika kohaselt on ettevõtte keeldunud üldjuhul sadamateenuste jätkuvast osutamisest pikaajalistele võlgnikele. Samas hinnatakse konkreetsete probleemsete nõuete laekumise tõenäosust iga nõude osas individuaalselt. Piisava ja adekvaatse teabe omamisel nõude ebakindluse või laekumise tõenäosuse osas võib ettevõtte juhtkond hinnata nõudeid ebatõenäoliselt laekuvateks või lootusetuteks ka enne või siis peale 360 päeva saabumist. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse kiiremale langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused või maksetähtaegadest korduv mittekinnipidamine.

2023. aastal lootusetult laekumata arveid AS Saarte Liinid 2023. aastal ei olnud. Eelmisel, 2022. aastal kanti bilansist lootusetult laekumata arveid välja summas 550 eurot.

(Lisa 2 järg)**Materiaalse ja immateriaalse põhivara kasulik eluiga**

Ettevõttel on seisuga 31.12.2023 materiaalseid ja immateriaalseid põhivarasid kokku summas 60 213 455 eurot (62 310 308 eurot seisuga 31.12.2022).

Ettevõtte materiaalse ja immateriaalse põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse kasutusele võetud põhivara iseloomust, selle valmistamiseks kasutatud tehnilistest lahendustest ja ettevõtte senisest kogemusest analoogse põhivara kasutamisel. Põhivara kasulik eluiga määratakse juhtkonna hinnanguna ettevõtte poolt soetatud või olemasoleva vara tegeliku kasutamisperioodi kohta. Põhiline osa 2023. aasta investeringutest jääb varagruppi kasuliku elueaga 5 kuni 50 aastat, rekonstrueeritud ja ehitatud rajatised seejuures kasuliku elueaga 25-50 aastat. Põhivaradega seotud amortisatsioonikulud on jätkuvalt suurimaks spetsiifiliseks kulugrupiks AS Saarte Liinid majandustegevuses.

Seisuga 31.12.2023 oli AS Saarte Liinid materiaalse põhivara jääkväärtus 60 019 276 eurot ja majandusaasta amortisatsioonikulu 3 283 030 eurot, seisuga 31.12.2022 olid vastavad näitajad 62 059 141 eurot ja 3 378 818 eurot. Põhivara olemasolu, tehnilist seisukorda ja kasulikkude eluiga kontrollitakse igal majandusaastal vähemalt üks kord aastainventuuri käigus. Materiaalsele ja immateriaalsele põhivarale määratud kasuliku eluea määrasid hindab inventuurikomisjon ning teeb põhjendatud vajadusel juhatusele ettepanekuid nende muutmiseks.

Kasulikkude eluiga 2023. aastal ei korrigeeritud. Kui AS Saarte Liinid põhivara amortisatsioonimäärasid vähendada 10% võrra, väheneks aasta amortisatsioonikulu ning suureneks puhaskasum 328 303 euro võrra, võrreldaval 2022. aastal toonuks samalaadne muudatus kaasa amortisatsioonikulu vähenemise ning puhaskasumi suurenemise 337 882 euro võrra.

Materiaalse põhivara kaetava väärtuse testid

AS Saarte Liinid materiaalse põhivara väärtuse hindamisel kaalutakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Juhul, kui nimetatud asjaolud esinevad, hinnatakse konkreetse vara või raha genereeriva üksuse kaetavat väärtust ja võrreldakse seda ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatud vara maksumusega. Vara kaetavaks väärtuseks loetakse ühte alljärgnevast, olenevalt sellest, kumb on kõrgem:

- vara õiglast väärtust, millest on maha arvatud müügikulud;
- vara kasutusväärtust.

Kui põhivara õiglast väärtust ei saa usaldusväärselt kindlaks määrata, siis koostatakse tulevaste rahavoogude mudel leidmaks vara kasutusväärtust. Mõlemal juhul eeldavad vara väärtuse kalkulatsioonid hinnangute kasutamist, mis põhinevad üldise majanduskeskkonna prognoosidel, konkreetsetel turusuundadel, projektipõhistel kauba- ja/või reisijate voogudel ning müüdivate teenuste hinnatasemel. Kui kasutatud hinnangud tulevikus muutuvad, siis kajastatakse täiendav väärtuse langus või tühistatakse eelnevalt kajastatud väärtuse langus kas osaliselt või täielikult.

AS Saarte Liinid finantsaruannetes on materiaalse põhivarana kajastatud erinevad sadamarajatised, sh lainemurdjad, kaid, teed ja platsid, sadamate tehnilised seadmed, kuid samuti sadamate territoorium. Määrav osa äriühingu põhivarast ehitatud ja soetatud avaliku huvi teenuste osutamise tagamiseks (parv- ja liinilaevaliikluse kindlustamine Eesti asustatud saartega) ja seejuures võib osade rajatiste kasulik eluiga olla kuni 50 aastat ja maal lõputu ning selliste varade väärtuse hindamiseks tuleks koostada väga pikaajalised prognoosid. AS Saarte Liinid juhatuse hinnangul ei ole võimalik ettevõtte tegevuse piiramine ühegi sadama arvelt. Seetõttu on äriühingu väikseim eristatav raha genereerimise üksus 18 sadamat, töölaev Panda ja ujusvõendaja Watermaster kokku, ehk AS Saarte Liinid tervikuna.

(Lisa 2 järg)

Lähtudes 2023. aasta majandusaastal ettevõtte juhtkonnale teada olnud infost, võib väita, et sisuliselt on tegemist turumõjudest sõltumatute investeringutega, kuna potentsiaalsed konkurendid antud tegevusvaldkonnas ja –piirkonnas puuduvad. Äriühingu põhiliste koostööpartneritega sõlmitud sadamateenuste müügikokkulepped on pikaajalised ja risk käibemahtude languse osas piisaval määral maandatud. Seega on materiaalse põhivara majandustingimustest tulenev väärtuse languse risk ebaoluline ning juhatuse hinnangul ei ole materiaalse põhivara väärtuse testimine 2023. aasta majandusaasta aruande koosseisus vajalik.

Hinnang materiaalse põhivara kasutusotstarbe kohta

AS Saarte Liinid kasutab teatud sadamahooneid osaliselt materiaalse põhivara ning osaliselt kinnisvarainvesteeringuna. Ettevõtte hindab nende objektide puhul proportsiooni, millises ulatuses kasutatakse objekti kui materiaalselt põhivara ning mis ulatuses kinnisvarainvesteeringuna.

Kuna aruandeperioodil ja sellele eelnevatel perioodidel välja renditud kinnisvaraobjektid ei ole eraldi võõrandatavad ja enda majandustegevuses kasutatav osa on oluline, kajastab ettevõtte selliseid objekte 31.12.2023 ja 31.12.2022 seisuga materiaalse põhivarana.

Riskide juhtimine

Arvestades AS Saarte Liinid põhitegevusega seotud investeringute suurt osakaalu, mida rahastatakse nii omavahendite, sihtfinantseeritud vahendite kui ka laenude arvelt, kaasnevad olulised riskid eelkõige finantseerimistegevusest jagunedes järgmistesse äriühingu jaoks olulistesse gruppidesse: tururiskid (sealhulgas ka rahavoogude intressirisk), krediidirisk ja likviidsusrisk.

AS Saarte Liinid juhatuse aktsepteerib üldise seisukohana finantsturu pikaajalist prognoosimatust ja üritab vähendada võimalikke sellest tulenevaid ebasoodsaid mõjusid äriühingu finantstegevusele. Samas on ettevõttel riigile kuuluva äriühinguna kohustus jälgida riigihangete seadustest tulenevaid nõudeid ka finantseerimistegevuses ja finantsinstrumentide kasutamisel. Kuna äriühingu poolt kasutatud sihtfinantseeringute maht on väga suur, siis on juhtkonna poolt valitud konservatiivne lähenemine vabaturu tuletis- ja finantsinstrumentidele ja neid sisuliselt ei kasutata.

Tururiskid**a) Valuutarisk**

Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus valuutavahetuskursi muutuste tõttu. AS Saarte Liinid valuutariski vältimise põhiinstrumentideks on majandustegevuse põhinemine eurol, kui alusvaluutal. Seda lihtsustab ettevõtte sihturgude paiknemine eurotsoonis. Äriühingul puuduvad kohustused ja nõuded muudes valuutades. Kõik olemasolevad pikaajalised nõuded ja võlakohustused on noteeritud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariski vabadena. 2023. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised eurodes. Võrreldaval 2022. aastal toimusid kõik ettevõtte maksed ja laekumised samuti eurodes, millele tuginedes võib kinnitada, et AS Saarte Liinid ei ole valuutariskile avatud.

b) Hinnarisk

Vastavalt eelpool kirjeldatud põhimõtetele ei oma AS Saarte Liinid investeringuid omakapitali instrumentidesse ning seega ei olda avatud finantsinstrumentidest tulenevale turuhinnariskile.

(Lisa 2 järg)**c) Intressimäära risk**

AS Saarte Liinid intressimäära risk tuleneb ettevõtte investeeringute kaasrahastamiseks võetud pikaajalistest võlakohustustest, arvelduslaenu kasutamisest rahavoogude juhtimisel, tähtajalistest deposiitidest. AS Saarte Liinidel oli 2023. aasta lõpu seisuga kaks kehtivat pikaajalist laenulepingut, millest üks on sõlmitud avatud hankemenetluse tulemustel ning teine on võetud pakkumiste alusel väljaspool hankemenetlust. Laenulepingute intressimäärad on seotud ujuva baasintressimääraga (6 kuu EURIBOR), mis muudab äriühingu avatuks intressimäära riskile.

Ettevõttel on põhimõtteline võimalus kasutada lühiajalisi finantsinstrumente (näiteks intressimäära *ujuvast-fikseerituks* vahetustehinguid) intressimäära riskide maandamiseks, kuid seniste pakkumistega saavutatud intressimarginaalide puudub vastav vajadus. Seisuga 31.12.2023 on ettevõtte lühi- ja pikaajalistest laenu- või liisingkohustustest ujuva intressimääraga seotud 100,0% (seisuga 31.12.2022 oli see samuti 100,0%). Intressiriskile avatud võlakohustuste osakaal oli kõigist kohustustest seisuga 31.12.2023 7% (seisuga 31.12.2022 9%).

Intressimäära riski hindamiseks kasutatakse tundlikkusanalüüsi, mis kirjeldab intressimäära riski mõju ettevõtte puhaskasumile turuga seotud intressimäära hinnangulise kõikumise kaudu. Arvestades majandusaasta keskmist intressimäära ja selle kujunemist (6 kuu EURIBOR 4,00% aastas keskmiselt) oli ujuva intressimäära osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimääras 66% ja sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2023 kokku 77 813 eurot. Võrreldaval perioodil 2022. aastal oli ujuva intressimäära (6 kuu EURIBOR keskmiselt 2,73% aastas) osatähtsus ettevõtte lepingute keskmises intressimääras 66% ehk sellest sõltuv aastane intresside kulu on seisuga 31.12.2022 kokku 52 814 eurot. Kasutades majandusaastal tundlikkusanalüüsis turuintressimäära kõikumise hinnanguna 100 baaspunkti ehk 1 protsendipunkti võrra kõrgem/madalam, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2023 olnud arvestuslikult 76 076 eurot väiksem/suurem. Juhul, kui turuintressimäär oleks ka võrdlusaastal muutunud 100 baaspunkti, oleks äriühingu majandusaasta puhaskasum seisuga 31.12.2022 olnud arvestuslikult 7 617 eurot väiksem/suurem.

Baasintresside tase kasvas 2023. aastal ja põhinedes asjakohastele majandus-prognoosidele võib lähiaastatel oodata intressimäärade langust. Arvestades seda, et intressikulud moodustasid AS Saarte Liinid aruandeaastal kuludest 1,5% on intressimäärade riski mõju ettevõttele minimaalne.

Krediidirisk

Krediidirisk on oht, et ettevõtte vastaspool ei täida finantsühendustest või kliendilepingutest tulenevaid kohustusi tuues rikkumisega kaasa võimaliku finantskahju. AS Saarte Liinid krediidirisk tuleneb põhiosas nõuetest ostjate vastu ja rahastamisotsustega eraldatud, kuid ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahenditest. Krediidiriski maandamiseks viiakse enne suuremahuliste lepingute sõlmimist läbi kliendi taustauuring. Klientidega, kes kavandavad ettevõtte poolt pakutavate teenuste suuremahulist ja/või pikaajalist kasutamist, sõlmitakse kahepoolset lepingut. Lepingutega täpsustatakse poolte kohustused ja maksekäitumise põhinõuded, samuti võimalikud sanktsioonid.

Ülejäänud meetodid klientide krediidiriski juhtimiseks seisnevad nende igapäevase maksekäitumise jälgimises ja meetmete operatiivses rakendamises põhjendatud vajadusel. Klientidega seotud krediidiriski vähendamiseks on kasutatud avansiliste maksete nõuet klientidele, kelle maksevõimes on põhjust kahelda. Aastalõpu seisuga kantakse ebatõenäoliselt laekuvad nõuded lootusetuteks. Lootusetult laekuvad arved kantakse bilansist välja nõukogu otsusega peale juhatuse vastava hinnangu saamist. Finantsvarade krediitid kvaliteedist 2023. aastal annab täpsema ülevaate käesoleva aruande lisa 4.

(Lisa 2 järg)

Oodatava krediikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediikahjumi määrad põhinevad viimase 36 kuu kuni 31. detsember 2023 või vastavalt kuni 1. jaanuar 2023 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediikahjumitel. Ajaloolisi kahjumeid korrigeeritakse põhjendatud vajadusel jooksva ning tulevikuinformatsiooni põhjal, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete tasumiseks. Ettevõtte hinnangul on siinkohal kõige relevantsemateks näitajateks SKP ja töötuse määr nendes riikides, kus toimub kaupade ja teenuste müük. Lähtudes oodatavatest antud näitajate muutusest korrigeeritakse vajadusel vastavalt ka ajaloolisi kahjumäärasid.

Kuigi raha ja raha ekvivalendid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 1. jaanuari 2023 ja 31. detsembri 2023 seisuga.

Äriühingu jaoks oluline krediidirisk on nõuded ostjate vastu. Seisuga 31.12.2023 oli ettevõtte finantsseisundi aruandes krediidiriskile avatud nõudeid kokku summas 470 285 eurot ja võrreldava, 31.12.2022 seisuga, 488 305 eurot.

Ettevõttele veel välja maksmata sihtfinantseeritud vahendeid seisuga 31.12.2023 oli summas 63 605 eurot, samas kui võrreldava, 31.12.2022 seisuga oli neid 153 184 eurot. Aruandeaastal on tegemist madala krediidiriskiga nõudega, kuna see on kaetud Ühtekuuluvusfondi ja Väikesaarte programm eraldatud vahendite rahastamisotsusega.

(Lisa 2 järg)**Likviidsusrisk**

AS Saarte Liinid likviidsusrisk on seotud eelkõige lühiajaliste nõuete ja võlgadega. Ettevõtte eesmärgiks on tasakaalu säilitamine rahastamisallikate iseloomu, tähtaja, piisavuse ja paindlikkuse vahel. AS Saarte Liinid finantsvarad koosnevad nõuetest ostjate vastu ning laekumata sihtfinantseerimisest, vastavate kirjete olulisi muutusi aruandeaastal kirjeldati krediidiriski käsitlevas lõigus. Pikaajalisi finantsvarasid, investeringuid ja väärtpapereid äriühing ei oma.

eurodes		
Lühiajalised nõuded ja ettemaksed	31.12.2023	31.12.2022
Tagasimaksed järgmise 12 kuu jooksul	666 045	775 654
KOKKU	666 045	775 654

eurodes					
Diskonteerimata rahavood¹					
Finantskohustused maksetähtaegade lõikes 31.12.2023	Saldo²	Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele, töövõtjatele, maksuvõlad	900 433	900 433	0	0	900 433
Laenukohustused	2 233 726	736 706	1 404 793	92 227	2 233 726
KOKKU	3 134 159	1 637 139	1 404 793	92 227	3 134 159
Diskonteerimata rahavood¹					
Finantskohustused maksetähtaegade lõikes 31.12.2022	Saldo²	Järgmise 12 kuu jooksul	2-5 aasta jooksul	Enam kui 5 aasta jooksul	Kokku
Võlad tarnijatele, töövõtjatele, maksuvõlad	889 666	889 666	0	0	889 666
Laenukohustused	3 206 305	1 259 943	1 824 782	121 581	3 206 305
KOKKU	4 095 971	2 149 609	1 824 782	121 581	4 095 971

¹ Intressikulud on prognoositud kasutades vastaval bilansipäeval kehtinud intressimäärasid.

² Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses.

AS Saarte Liinid võlad ja ettemaksed on tagasimakse tähtaegadega kuni 12 kuud, põhiosa võlgadest on seotud arvestatud tööjõukuludega ja jooksva majandustegevusega. Oma tegevuse rahastamiseks kasutab ettevõtte arvelduslaene, kapitalirendi tingimustel renti ja pikaajalisi pangalaene. Ettevõtte põhimõtete kohaselt ei tohiks sõlmitud diskonteerimata laenukohustuste tagasimaksete lõpptähtajast rohkem kui 35% saabuda järgmise 12 kuu jooksul.

2023. aasta lõpus moodustasid järgneva 12 kuu jooksul saabuvad diskonteerimata laenukohustuste tähtajad 33% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuvad tähtajad 64% ja enam kui 5 aasta pärast saabuvad tähtajad 3%. AS Saarte Liinid juhtkonna hinnangul on saavutatud likviidsusriskide parem jaotumine järgnevatele perioodidele läbi võrdsete laenude lühiajaliste tagasimaksete, arvesse võtmata arvelduskrediidi lühiajalist jääki.

Võrdlusperioodi, 2022. majandusaasta lõpuks olid võlakohustused restruktureeritud osakaalud samad - 12 kuu jooksul saabuvad tähtajad moodustavad 52% koguvõlgnevusest, 2-5 aasta jooksul saabuvad tähtajad 45% ja enam kui 5 aasta pärast saabuvad tähtajad 3% diskonteerimata koguvõlgnevusest.

(Lisa 2 järg)

Tulenevalt lühiajaliste nõuete ja kohustuste vahekorra oli AS Saarte Liinid majandusaasta käibekapital kokku summas 1 389 tuhat eurot. AS Saarte Liinid juhatus rakendab vajadusel äriühingu likviidsusriski maandamise tagamiseks lühiajalisi laenukooteid arvelduskrediidina. 31. detsember 2023 seisuga SEB Panga arvelduskrediiti kasutuses ei olnud.

Äriühingu majandustegevus liinilaevade teenindamisel on kavandatud kasumlikuna ning korrektsed lepingupartnerid tagasid ka käibevarade kasvu.

Kapitali juhtimine ja finantsvõimendus

AS Saarte Liinid kapitali juhtimisel on seatud eesmärgiks ettevõtte krediitvõimekuse püsimine piisaval tasemel, et vajadusel kaasata võõrkapitali investeerimistegevuse rahastamiseks. Äriühingu omakapital koosneb emiteeritud aktsiakapitalist, kohustuslikust reservkapitalist ja jaotamata kasumist. Ettevõtte kapitaliseeritust jälgitakse võlakohustuste ja omakapitali suhtarvude abil ning hinnates neid võrdluses ettevõtte investeerimis- ja finantseerimisvajadusega.

	eurodes	
Finantsvõimendus	31.12.2023	31.12.2022
Laenukohustised (lisa 11) ¹	2 233 726	3 206 305
Varad kokku	63 240 032	63 148 460
Võlakordaja	4%	5%
Omakapital kokku	27 215 029	25 514 414
Kohustiste ja omakapitali suhe	8%	13%

¹ Intressi kandvad võlad

Võlakordaja = laenukohustised/varad kokku

Kohustiste ja omakapitali suhe = kohustised/omakapital kokku

AS Saarte Liinid laenukohustuste suhe varadesse ehk võlakordaja oli 31.12.2023 seisuga 4% ning kohustuste ja omakapitali suhe 8%. Võrreldes 2022. aastaga vähenes võlakordaja 1 protsendipunkti võrra, seejuures vähenes ka äriühingu kohustuste ja omakapitali suhe 5% võrra. Lühiajaliste kohustuste suhe käibevarasse ettevõttele probleeme ei tekita.

Finantsvõimenduse näitajate vähenemine võrreldes eelneva aastaga on seotud nii omavahendite arvelt tehtud investeringute kapitaliseerimisega. Võõrvahendite osakaalu vähendamine on osaliselt seotud ka AS Saarte Liinid uue arengukava perioodiks 2022-2027. Juhtkond peab oluliseks ettevõtte potentsiaalse laenuvõime maksimaalse võimekuse loomist, et seeläbi tagada investeerimis-võimekuse suurendamine ja realiseerida järgnevate aastate sihtfinantseerimise projektid.

Õiglane väärtus

Ettevõtte hinnangul ei erine bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (lisa 4) ja –kohustuste (lisa 9 ja 10) bilansilised väärtused seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 oluliselt nende õiglasest väärtusest.

(Lisa 2 järg)

Ettevõtte laenukohustused kannavad peamiselt ujuvat intressimäära, mis muutub vastavalt turu intressimäära kõikumistele. Juhtkonna hinnangul vastavad ettevõtte võlakohustuste intressimäärad turutingimustele. Sellest tulenevalt hindab juhatus, et pikaajaliste kohustuste õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest. Muud finantsvarad ja -kohustused (nt nõuded ostjatele, võlad hankijatele) on lühiajalised, mistõttu juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärtus on lähedane nende õiglasele väärtusele.

Pikaajaliste finantskohustuse õiglase väärtus määratakse diskonteeritud tuleviku lepinguliste rahavoogude baasil kasutades turu intressimäära, mis on ettevõttele kättesaadav sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. See vastab finantsinstrumentide tasemele 3, mille puhul ümberhindluseks kasutatavad hindamismeetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Lisa 3 Uute ja muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kasutuselevõtt

1. jaanuaril 2023 jõustunud uued standardid, tõlgendused ja olemasolevate standardite muudatused.

Ettevõtte rakendas alates 1. jaanuarist 2023 standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IFRSi rakendusjuhendi nr 2 „Olulisuse üle otsustamine“ muudatused. Kuigi muudatused ei toonud kaasa muutusi arvestuspõhimõtetes endis, mõjutasid need finantsaruannetes avaldatud arvestuspõhimõtteid käsitlevat teavet. Muudatustega nõutakse oluliste arvestuspõhimõtete avalikustamist ja antakse ka juhiseid olulisuse rakendamiseks arvestusarvestuspõhimõtete avalikustamisel, aidates majandus(üksusel) anda kasulikku, (majandus)üksusele omast arvestusarvestuspõhimõtteid käsitlevat teavet, mida kasutajad vajavad muu finantsaruannetes sisalduva teabe mõistmiseks. Juhtkond vaatas arvestuspõhimõtteid läbi ja ajakohastas lisa 1 "Olulised arvestuspõhimõtted" (2022: "Olulised arvestuspõhimõtted") avaldatud teavet kooskõlas muudatustega.

Ülejäänud uued standardid, mis muutusid kehtivaks alates 1. jaanuarist 2023, ei oma olulist mõju ettevõtte finantsaruannetele.

Järgmised uued ja muudetud standardid kohalduvad pärast 1. jaanuari 2023 algavatele aruandeperioodidele ja lubatud on varasem rakendamine. AS Saarte Liinid ei ole ühtki neist uutest ja muudetud standarditest ennetähtaegselt kasutusele võtnud ja tema hinnangul ei avalda need jõustudes AS Saarte Liinid raamatupidamise aruandele olulist mõju.

- „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ (IAS 1 muudatused);
- „Eritingimustega pikaajalised kohustised“ (IAS 1 muudatused);
- „Tarnijate rahastamise kokkulepped“ (IAS 7 ja IFRS 7 muudatused);
- „Rendikohustus müügi-tagasirenditehingutes“ (IFRS 16 muudatused);
- „Vahetatavuse puudumine“ (IAS 21 muudatused).

Lisa 4 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid	31.12.2023	31.12.2022
Raha kassas	26 074	10 872
Arveldusarved pankades	1 316 217	15 152
Lühiajalised hoiused	1 005 896	0
Raha ja raha ekvivalendid kokku	2 348 187	26 025

Lühiajaliste hoiustena kajastame 3-kuulise ja 6-kuulise algse tähtajaga hoiuseid pangas. Kõik raha ja raha ekvivalentidena esitatud saldod on eurodes.

Lisa 5 Nõuded ja ettemaksed

	eurodes	
Nõuded ja ettemaksed	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjate vastu	470 285	488 305
Muud lühiajalised nõuded sh	195 759	286 799
<i>Saamata sihtfinantseerimine</i>	<i>63 605</i>	<i>153 184</i>
Nõuded kokku	666 045	775 104

EL Ühtekuuluvusfondilt jäi aruandeaastal esitatud taotluste alusel saamata äriühingule eraldatud vahendeid põhivara sihtfinantseerimiseks 36 343 eurot (2022. aastal 0 eurot). EL Regionaalfondilt jäi aruandeaastal esitatud taotluste alusel saamata äriühingule eraldatud vahendeid põhivara sihtfinantseerimiseks 0 eurot (2022. aastal jäi taotluste alusel äriühingule eraldatud sihtfinantseeritud vahendeid saamata 130 085 eurot). Väikesaarte programmist esitatud taotluse alusel jäi 2023. aastal laekumata 27 262 eurot (2022. aastal 23 099 eurot). AS Saarte Liinid tähtaja ületanud nõuded, mis ei ole kuluks kantud, moodustasid 31.12.2023 seisuga kokku 32 711 eurot (2022. aastal 120 912 eurot). Üle tähtaja nõuete krediidiriski hinnang on toodud lisa 2.

Muude nõuete all on kajastatud AS Matsalu Veevärk Virtsu puhastusseadmete kasutamise eest tehtud ettemaks summas 7 750 eurot (2022. aastal 10 750 eurot). Papissaare elektriliitumine moodustab seisuga 31.12.2023 muudest nõuetest 9 709 eurot (31.12.2022 9 883 eurot). Vikati elektriliitumine moodustab 31.12.2023 seisuga muudest nõuetest 37 166 eurot (31.12.2022 37 830 eurot).

Lisa 6 Varud

	eurodes	
Varud	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal	12 345	37 023
Varud kokku	12 345	37 023

Tooraine ja materjalina on ettevõtte sadamates arvele võetud IT-varud, absorptsioonipoom ja vedelkütus veesõidukitele. Nii 2023. aastal kui ka 2022. aastal varude allahindlusi ei tehtud, varud võeti arvele vastavalt soetustele ja kanti kuluks vastavalt nende tegelikule kasutamisele.

Lisa 7 Materiaalne põhivara

eurodes

Materiaalne põhivara	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.2022	737 118	94 949 566	5 359 683	119 583	734 677	101 900 627
Akumuleeritud kulum 31.12.2022	0	37 575 020	2 155 223	102 807	8 436	39 841 486
Jääkmaksumus 31.12.2022	737 118	57 374 545	3 204 460	16 777	726 241	62 059 140
Ostud	120	29 350	122 891	0	1 303 030	1 455 391
Mahakandmine	0	-11 875	-316 571	0	0	-328 446
Reklassifitseerimine	0	954 239	212 547	10 418	-1 060 983	116 221
Reklassifitseerimine IFRS 16	0	0	0	0	8 409	8 409
Amortisatsiooni mahakandmine		11 875	312 750	0		324 625
Amortisatsioon ja allahindus	0	-3 253 210	-349 884	-4 560	0	-3 607 654
Soetusmaksumus 31.12.2023	737 238	95 921 280	5 378 550	130 002	976 724	103 143 793
Akumuleeritud kulum 31.12.2023	0	40 816 355	2 192 357	107 367	8 436	43 124 516
Jääkmaksumus 31.12.2023	737 238	55 104 924	3 186 192	22 636	968 288	60 019 276

Ühtekuuluvusfondist eraldati aruandeaastal välisabi 257 831 eurot, millest laekus 221 488 eurot. Seda sihtfinantseerimist kasutati Papissaare parkla ehituseks ning Papissaare paviljoni ostmiseks. EL regionaalfondist laekus 202 144 eurot Sõru kai nr 3 rekonstrueerimiseks. Väikesaarte programmist laekus Kihnu generaatori tarbeks 23 099 eurot, samuti eraldati Manilaiu hõljukikai projektile 27 262 eurot, mis laekus 2024. aastal.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2023 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 3 698 595 eurot. Aruandeaastal müüdi kasutuses mitte olevat põhivara jääkväärtuses 0 eurot, müügihinnaga 21 151 eurot. Materiaalset põhivara jääkväärtuses maha ei kantud.

(Lisa 7 järg)

Eelmise aruande aastal toimunud tehingud materiaalse põhivaraga

eurodes

Materiaalne põhivara	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata ehitised	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.2021	733 048	89 293 371	5 475 685	201 405	2 353 909	98 057 418
Akumuleeritud kulum 31.12.2021	0	34 578 243	2 590 361	162 103	8 436	37 339 144
Jääkmaksumus 31.12.2021	733 048	54 715 127	2 885 324	39 302	2 345 473	60 718 275
Ostud	4 070	129 394	332 839	0	4 307 444	4 773 747
Mahakandmine	0	-73 333	-775 383	-81 822	0	-930 538
Reklassifitseerimine	0	5 600 134	326 542	0	-5 926 676	0
Reklassifitseerimine IFRS 16	0	0	0	0	8 436	8 436
Amortisatsiooni mahakandmine	0	47 419	762 105	66 951	0	876 475
Amortisatsioon ja allahindus	0	-3 044 196	-326 967	-7 655	0	-3 378 818
Soetusmaksumus 31.12.2022	737 118	94 949 566	5 359 683	119 583	734 677	101 900 627
Akumuleeritud kulum 31.12.2022	0	37 575 020	2 155 223	102 807	8 436	39 841 486
Jääkmaksumus 31.12.2022	737 118	57 374 545	3 204 460	16 777	726 241	62 059 140

Ühtekuuluvusfondist eraldati aruandeaastal välisabi 51 230 eurot, millest laekus 51 230 eurot. Seda sihtfinantseerimist kasutati Vikati ja Papissaare parvlaeva sildumiskoha ehitamiseks. EL regionaalfondist eraldati välisabi 332 229 eurot, millest laekus 202 144 eurot. Seda kasutati Sõru kai nr 3 rekonstrueerimiseks. Väikesaarte programmist eraldati Kihnu generaatori tarbeks 23 099 eurot, mis laekus 2023. aastal.

100% amortiseerunud põhivara, mis on seisuga 31.12.2022 endiselt kasutuses, on finantsseisundi aruandes kajastatud kokku soetusmaksumuses 3 869 549 eurot. Aruandeaastal ei müüdnud materiaalselt põhivara. Maha kanti materiaalselt põhivara jääkväärtuses 54 063 euro väheväärtuslikuks varaks.

Lisa 8 Immateriaalne põhivara

				eurodes
Immateriaalne põhivara	Arengu- väljaminekud	Tarkvara	Ettemaks immateriaalse põhivara eest	KOKKU
Jääkmaksumus 31.12.2021	30 147	166 309	8 087	204 543
Ostud	0	8 400	66 682	75 082
Mahakandmine	-84 939	0	0	-84 939
Amortisatsiooni mahakandmine	84 939	0	0	84 939
Amortisatsioon ja allahindlused	-9 977	-18 480	0	-28 457
Soetusmaksumus 31.12.2022	37 307	174 709	74 768	286 783
Akumuleeritud kulum 31.12.2022	-17 136	-18 480	0	-35 616
Jääkmaksumus 31.12.2022	20 170	156 229	74 768	251 168
Ostud	0	0	86 916	86 916
Ümberkvalifitseerimine	34 136	0	-150 357	-116 221
Amortisatsioon ja allahindlused	-8 268	-19 416	0	-27 684
Soetusmaksumus 31.12.2023	71 442	174 709	11 328	257 479
Akumuleeritud kulum 31.12.2023	-25 404	-37 896	0	-63 300
Jääkmaksumus 31.12.2023	46 038	136 813	11 328	194 179

Lisa 9 Võlad ja ettemaksed

				eurodes
Võlad ja ettemaksed	Lisa	31.12.2023	31.12.2022	
Võlad tarnijatele		242 195	431 547	
<i>sh võlad põhivara eest</i>		40 646	111 208	
Võlad töötajatele		302 550	275 333	
Maksuvõlad	10	186 809	42 470	
Muud kohustused ja eraldised		168 880	140 315	
KOKKU		900 433	889 666	

Lisa 10 Maksuvõlad ja ettemaksed

				eurodes
Maksuvõlad ja ettemaksed	Lisa	31.12.2023	31.12.2022	
Kinnipeetud tulumaks		38 908	38 564	
Sotsiaalmaks		73 808	69 963	
Kinnipeetud kogumispensioni makse		2 304	2 296	
Ettevõtte tulumaks		2 892	1 501	
Töötuskindlustusmaks		4 182	4 134	
Käibemaks		61 676	-78 221	
Loodusressursside kasutamise ja saastetasude kohustis		3 038	4 233	
KOKKU	9	186 809	42 470	

(Lisa 10 järg)

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused – maksuhaldur ei ole algatanud ega läbi viinud ettevõtte maksurevisjoni ega üksikjuhtumi kontrolli ettevõttes. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõttele olulise täiendava maksusumma.

Lisa 11 Laenukohustused ja netovõlg

Kõikide laenukohustuste alusvaluutaks on euro. 2023. aastal võeti SEB pangast uus investeerimislaen ning aasta jooksul maksti tagasi arvelduskrediit. 2022. aastal täiendavaid laene ei võetud, aasta lõpus kasutati arvelduskrediiti. Aruandeperioodil tasus ettevõtte laenude põhiosa makseid summas 676 364 eurot (2022. aastal tasuti laenude põhiosa makseid 722 471 eurot). Aruandeperioodi intressikulu laenudelt ja muudelt intressi kandvatelt võlakohustustelt moodustas 117 898 eurot (2022. aastal 57 407 eurot).

Kasutamata arvelduskrediit oli 2023. aasta lõpus kokku 1 500 000 eurot (2022. aastal oli kasutamata arvelduskrediidi jääk 491 906 eurot). Arvelduskrediidi leping lõpptähtajaga 30.12.2024 on sõlmitud SEB Pangaga.

AS Saarte Liinid ja laenuandjate vahelistes lepingutes on sätestatud piirangud või eritingimused, mille mittetäitmisel võib laenuandja nõuda ettevõttelt laenu ennetähtaegset tagasimaksmist, sealhulgas:

- piiratud õigused varade võõrandamiseks;
- piiratud õigused täiendavate kohustuste võtmiseks;
- piiratud õigused garantiide ja tagatiste andmiseks;
- piiratud õigused dividendide väljamaksmise ja aktsiakapitali suurendamise otsuste tegemisel.

Nii seisuga 31. detsember 2023 kui ka seisuga 31. detsember 2022 olid ettevõtte tegevus ja toimingud vastavuses laenulepingute tingimustega.

Netovõlg

	eurodes	
Netovõlg	31.12.2023	31.12.2022
Raha ja raha ekvivalendid	2 348 187	26 025
Laenukohustused tagasimaksetähtajaga kuni 1 aasta	-736 706	-1 259 943
Laenukohustused tagasimaksetähtajaga üle 1 aasta	-1 497 020	-1 946 362
Netovõlg	114 461	-3 180 280
Raha ja raha ekvivalendid	2 348 187	26 025
Ujuva intressimääraga võlakohustused	-2 233 726	-3 206 305
Netovõlg	114 461	-3 180 280

(Lisa 11 järg)**Intressikandavad võlakohustused 31.12.2023**

eurodes

Intressikandavad võlakohustused 31.12.2023	Tähtaeg	Intressimäär	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Võla- kohustused kokku
Pikaajalised pangalaenud	2026-2028	6 kuu Euribor + 1,00%-1,15%	653 846	1 154 693	1 808 540
Rendikohustused	2028	-	8 421	30 174	38 595
Kasutusõigusega varade seotud rendikohustused ¹	2024-2032	6 kuu Euribor + 1,7%-2,3%	74 439	312 152	386 591
Arvelduskrediit	30.12.2024	6 kuu Euribor + 1,5%	0	0	0
KOKKU			736 706	1 497 020	2 233 726

Intressikandavad võlakohustused 31.12.2022

eurodes

Intressikandavad võlakohustused 31.12.2022	Tähtaeg	Intressimäär	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Võla- kohustused kokku
Pikaajalised pangalaenud	2023-2026	6 kuu Euribor + 1,15%-1,27%	676 364	1 634 499	2 310 863
Kasutusõigusega varade seotud rendikohustused	2023-2032	6 kuu Euribor + 1,7%-2,3%	75 486	311 862	387 348
Arvelduskrediit	30.12.2023	6 kuu Euribor + 1,5%	508 094	0	508 094
KOKKU			1 259 943	1 946 361	3 206 305

(Lisa 11 järg)

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustuste muutused 2023. aastal

eurodes

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustuste muutused	Panga arvelduskrediit	Pikaajalised pangalaenud	Rendikohustused	Sihtfinantseerimise kohustused	Aktsiakapital	Reservid	Jaotamata kasum	KOKKU
Saldo seisuga 31.12.2022	508 094	2 310 863	387 348	33 538 075	9 648 500	815 724	15 090 807	62 299 411
Finantseerimistegevuse rahavoogudest tingitud muutused								
Saadud laenud	0	173 925	0	0	0	0	0	173 925
Laenude tagasimaksed	0	-676 248	0	0	0	0	0	-676 248
Arvelduskrediidi muutus	-508 094	0	0	0	0	0	0	-508 094
Rendimaksete tasumine	0	0	-85 053	0	0	0	0	-85 053
Makstud intressid	0	0	0	0	0	0	-117 898	-117 898
Laekunud varade sihtfinantseerimine	0	0	0	1 440 447	0	0		1 440 447
Finantseerimistegevuse rahavoogudest tingitud muutused kokku	-508 094	-502 323	-85 053	1 440 447	0	0	-117 898	227 080
Kohustustega seotud muutused								
Uued rendikohustused	0	0	122 891	0	0	0	0	122 891
Sihtfinantseerimise nõuded	0	0	0	-89 579				-89 579
Sihtfinantseerimise amortisatsioon	0	0	0	-1 998 099				-1 998 099
Makstud intressid	0	0	0	0	0	0	117 898	117 898
Kohustustega seotud muutused kokku	0	0	122 891	-2 087 678	0	0	117 898	-1 846 889
Omakapitaliga seotud muutused								
Muud muutused	0	0	0	0	0	58 175	-58 175	0
Jaotamata kasum	0	0	0	0	0	0	1 700 615	1 700 615
Omakapitaliga seotud muutused kokku	0	0	0	0	0	58 175	1 642 440	1 700 615
Saldo seisuga 31.12.2023	0	1 808 540	425 186	32 890 844	9 648 500	873 899	16 733 247	62 380 215

(Lisa 11 järg)

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustuste muutused 2022. aastal

eurodes

Finantseerimistegevusest tulenevate kohustuste muutused	Panga arveldus-krediit	Pika-ajalised panga-laenud	Rendi-kohustused	Sihtfinantseerimise kohustused	Aktsia-kapital	Reservid	Jaotamata kasum	KOKKU
Saldo seisuga 31.12.2021	0	3 033 334	350 660	35 129 615	9 648 500	775 054	13 996 832	62 933 995
Finantseerimistegevuse rahavoogudest tingitud muutused								
Saadud laenud	508 094	0	0	0	0	0	0	508 094
Laenude tagasimaksed	0	-722 471	0	0	0	0	0	-722 471
Arvelduskrediidi muutus	0	0	0	0	0	0	0	0
Rendimaksete tasumine	0	0	-85 023	0	0	0	0	-85 023
Makstud intressid	0	0	0	0	0	0	-57 407	-57 407
Laekunud varade sihtfinantseerimine	0	0	0	332 499	0	0	0	332 499
Finantseerimistegevuse rahavoogudest tingitud muutused kokku	508 094	-722 471	-85 023	332 499	0	0	-57 407	-24 307
Kohustusetega seotud muutused								
Uued rendikohustused			121 711					121 711
Sihtfinantseerimise nõuded	0	0	0	74 058	0	0	0	74 058
Sihtfinantseerimise amortisatsioon	0	0	0	-1 998 098	0	0	0	-1 998 098
Makstud intressid	0	0	0	0	0	0	57 407	57 407
Kohustusetega seotud muutused kokku	0	0	121 711	-1 924 040	0	0	57 407	-1 744 921
Omakapitaliga seotud muutused								
Muud muutused	0	0	0	0	0	69 534	-69 534	0
Jaotamata kasum	0	0	0	0	0	0	1 163 509	1 163 509
Omakapitaliga seotud muutused kokku	0	0	0	0	0	69 534	1 093 975	1 163 509
Saldo seisuga 31.12.2022	508 094	2 310 863	387 348	33 538 075	9 648 500	844 588	15 090 807	62 328 275

Lisa 12 Rendid**Rendikohustised (ettevõtte kui rentnik)**

			eurodes
Rendikohustised	Lisa	2023	2022
Aruande perioodi alguses		387 349	350 660
Võetud rendid		122 891	121 711
Makstud rendikohustised		-85 053	-85 023
Aruandeperioodi lõpus		425 187	387 349
Tuleviku rendikohustiste miinimummaksed	11	425 187	387 349
sh makseperiood 1 aasta		-82 860	-75 486
sh makseperiood alates 1 aastat		-342 326	-311 862
Rendimaksete nüüdisväärtus		468 693	301 584
Maksetähtaeg		Viimase lepingu lõpp tähtaeg on arvestatud 31.12.2032	Viimase lepingu lõpp tähtaeg on arvestatud 31.12.2032
Intressimäär		Vahemik 1,59%-2,3%	Vahemik 1,46%-2,3%
Alusvaluuta		euro	euro

Kasutusõigusega ja kapitalirendiga vara soetusmaksumus transpordivahendite, hoonete ja IT-seadmete osas IFRS 16 alusel oli seisuga 31.12.2023 789 256 eurot (31.12.2022 seisuga 657 267 eurot) ning jääkmaksumus 434 079 eurot (31.12.2022 seisuga 394 001 eurot).

Ettevõtte kui rendileandja

			eurodes
Renditulu	Lisa	2023	2022
Hooned, ruumid ja territoorium		235 234	192 312
KOKKU	15	235 234	192 312

Hoonete ja ruumide rendilepingud saab katkestada 3-6 kuulise etteteatamisaja jooksul, millele vastav renditulu moodustab 24 882 eurot (2022. aastal 19 765 eurot).

Rendile antud hoonete, ruumide ja territooriumi soetusmaksumus on 5 608 037 eurot (2022. aastal 5 447 059 eurot) ja jääkmaksumus 2 969 798 eurot (2022. aastal 3 069 257 eurot). Rendile antud hoonete-ruumide jääkmaksumuse osatähtsus ehitiste jääkväärtusest on 5%.

Lisa 13 Sihtfinantseerimine

	eurodes	
	2023	2022
Pikaajalise varadega sihtfinantseerimisega seotud kohustuste perioodi alguse seisuga		
EL Ühtekuuluvusfond"	23 449 765	24 993 601
EL Regionaalfond	4 211 029	4 225 072
Kodumaine sihtfinantseerimine (riigieelarve ja omavalitsuste vahendid)	5 140 686	5 121 187
Keskonnainvesteeringute Keskus SA	106 013	119 609
Ettevõtluse Arendamise SA	630 582	670 146
KOKKU	33 538 075	35 129 615
Sihtfinantseeringute liikumised aruandeperioodil kokku	1 350 868	406 558
Perioodi jooksul saamata põhivara sihtfinantseerimine		
sh Euroopa Ühtekuuluvusfondist	36 343	0
sh Väikesaarte Programm	27 262	23 099
sh EL Regionaalfond	0	130 085
Perioodi jooksul saadud põhivara sihtfinantseerimine		
EL Ühtekuuluvusfond	221 488	51 230
EL Regionaalfond	0	202 144
Connecting Europe Facilities fond	1 065 775	0
Sihtfinantseerimisega seotud kohustuste arvestamine tulusse		
EL Ühtekuuluvusfond	-1 587 327	-1 595 066
EL Regionaalfond	-354 012	-346 272
Kodumaine sihtfinantseerimine (riigieelarve ja omavalitsuste vahendid)	-3 600	-3 600
Keskonnainvesteeringute Keskus SA	-13 596	-13 596
Ettevõtluse Arendamise SA	-39 564	-39 564
Pikaajalised varade sihtfinantseerimise muutused kokku	-1 998 099	-1 998 098
Pikaajalise varadega sihtfinantseerimisega seotud kohustuste perioodi lõpu seisuga		
EL Ühtekuuluvusfond	22 120 268	23 449 765
EL Regionaalfond	3 857 017	4 211 029
Kodumaine sihtfinantseerimine (riigieelarve ja omavalitsuste vahendid)	5 164 348	5 140 686
Keskonnainvesteeringute Keskus SA	92 417	106 013
Ettevõtluse Arendamise SA	1 656 793	630 582
KOKKU	32 890 844	33 538 075

Nõudena on kajastatud sihtfinantseerimisi järgmistelt rahastajatelt: EL Ühtekuuluvusfond 2023. a 36 343 eurot (2022. a 0 eurot), EL Regionaalfond 2023. a 0 eurot (2022. a 130 085 eurot), Väikesaarte Programm 2023. a 27 262 eurot (2022. a 23 099 eurot). 2023. aastal laekus Connecting Europe Facilities (CEF) fondist ettemaksena 1 065 775 eurot.

AS Saarte Liinid hinnangul on käesolevas aruandes kajastatud sihtfinantseerimise rahastuste tingimused täidetud ning ettenägematu asjaolusid ei esine.

(Lisa 13 järg)

eurodes		
Perioodi jooksul saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	2023	2022
Välisabi tegevuskuludeks	1 000	0
Kodumaine abi tegevuskuludeks	6 272	1 739
KOKKU	7 272	1 739

Lisa 14 Omakapital

Aktsiaselts Saarte Liinid on äriühing, mille kõik aktsiad kuuluvad riigile. Otsused aktsiakapitali suurendamise või vähendamise ning dividendide jaotamise osas teeb Eesti Vabariik, keda ettevõtte üldkoosolekul omanikuna esindab majandus- ja taristuminister. AS Saarte Liinid põhikirja kohaselt on ettevõtte miinimumkapital 4 793 400 eurot ning maksimumkapital 29 000 000 eurot. Seisuga 31.12.2023 koosnes AS Saarte Liinid aktsiakapital 96 485 aktsiast nimiväärtusega 100 eurot kokku summas 9 648 500 eurot. Omakapitali koosseisus oleva reservi osas vt. Lisa 1 punkt "I".

Seoses suuremahuliste sihtfinantseeritud investeeringute teostamisega ei kuulu AS Saarte Liinid omaniku otsuse alusel dividendimaksjate hulka. Maksimaalselt võimalike dividendide suurus ning dividendide maksmisega kaasneva tulumaksukohustuse suurus on toodud alljärgnevas tabelis:

eurodes		
Omakapital	31.12.2023	31.12.2022
Jaotamata kasum	16 733 247	15 090 807
Kohustuslikku reservkapitali	85 031	58 175
Dividendimaksega kaasnev tulumaksukulu	3 329 643	3 006 526
Võimalik maksta netodividendidena	13 318 573	12 026 105

Lisa 15 Müügitulu

eurodes			
Jaotumine tegevusalade järgi	Lisa	2023	2022
EMTAK 52221 Sadamate töö ja veeteede kasutamise seotud tegevused		9 095 239	8 123 787
EMTAK 68201 Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus	12	235 234	192 312
KOKKU		9 330 473	8 316 098

(Lisa 15 järg)

		eurodes	
2023		2022	
Eesti	7 112 145	Eesti	6 316 454
Rootsi	560 661	Rootsi	443 171
Taani	496 037	Taani	648 850
Soome	457 883	Soome	324 706
Holland	283 397	Holland	303 363
Saksamaa	258 114	Saksamaa	183 135
Poola	77 094	Poola	60 028
Muud riigid	85 142	Muud riigid	36 392
KOKKU	9 330 473		8 316 098

Ekspordi sihtriikide määratlemisel on lähtunud sadamateenuseid kasutanud laevade agenteerimisega tegelevate ettevõtete poolt edastatud andmetest sihtriikide kohta.

Kõik AS Saarte Liinid müügitulud on 2023. a ja 2022. a saadud teenuste müügist.

Lisa 16 Tulu sihtfinantseerimisest

				eurodes	
Tulu sihtfinantseerimisest				2023	2022
		Lisa			
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (kodumaine)				325 153	336 127
Tulu põhivara sihtfinantseerimisest (välisabi)				1 672 383	1 659 710
Tulu põhivara kaasfinantseerimisest (välisabi)				563	2 261
Tulu tegevuskulude sihtfinantseerimisest (välisabi)				1 000	0
Tulu tegevuskulude sihtfinantseerimisest (kodumaine)				6 272	1 739
KOKKU		13		2 005 371	1 999 836

Lisa 17 Muude oluliste kasumiaruande kirjete all-liigendused

			eurodes	
Muud äritulud			2023	2022
Muud viivisintressitulud, leppetrahvid			4 798	112 258
KOKKU			4 798	112 258

(Lisa 17 järg)**eurodes**

Kaubad, toore, materjal ja teenused	2023	2022
Laadimine, lossimine ja transport	1 024 313	1 048 016
Elekter	667 090	981 674
Edasi müüdüd elekter	-531 452	-660 354
Teenused	560 788	504 866
Remont ja hooldus	514 155	431 548
Kütus	153 391	175 540
Hoonete ja ruumide kasutusrent	13 739	9 048
Sõidukite kasutusrent	5 503	11 278
KOKKU	2 407 528	2 501 616

eurodes

Mitmesugused tegevuskulud	2023	2022
Majanduskulu	213 782	160 534
Sidekulud	35 026	34 052
IKT riist- ja tarkvara rent	96 139	102 345
Töömashinate ja seadmete rent	8 593	8 123
KOKKU	353 539	305 054

eurodes

Tööjõukulud	31.12.2023	31.12.2022
Palgakulu	2 513 495	2 423 784
Erisoodustused	18 813	19 260
Erisoodustuste tulumaks	4 981	7 324
Erisoodustuste sotsiaalmaks	11 511	10 316
Sotsiaalmaksud palkadelt	828 405	799 128
KOKKU	3 377 203	3 259 812

2023. aastal oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate töötajate keskmine arv kokku 107, neist: juhatuse liikmetena 1 inimene, koosseisuliste põhitöötajatena 97 inimest, lisaks 10 asendustöötaja.

2022 aastal oli AS Saarte Liinid koosseisu kuuluvate töötajate keskmine arv kokku 104, neist: juhatuse liikmetena 1 inimest, koosseisuliste põhitöötajatena 102 inimest, lisaks 1 asendustöötaja.

eurodes

Tööjõukulude kapitaliseerimine	31.12.2023	31.12.2022
Palgakulude kapitaliseerimine	212 333	245 280
Sotsiaalmaksude kapitaliseerimine	71 768	82 622
KOKKU	284 101	327 902

(Lisa 17 järg)

eurodes		
Muud ärikulud	31.12.2023	31.12.2022
Maamaks	6 312	3 883
Riigilõivud	10 332	5 226
Loodusressursside kasutus- ja saastetasud	9 581	9 547
Lootusetuks hinnatud laekumata arved	0	550
Viivised ja intressid	10 976	88
KOKKU	37 202	19 294

Lisa 18 Finantstulud- ja kulud

eurodes		
Finantstulud ja -kulud	31.12.2023	31.12.2022
Intressikulud	117 898	57 407
KOKKU	117 898	57 407

Lisa 19 Laenude tagatised ja panditud varad

Kinnistule nr. 1010234 nimega „Kuivastu sadama“ VI järjekohale, kinnistule nr. 1046932 nimega „Virtsu sadama“ V järjekohale, kinnistule nr. 862832 nimega „Rohuküla sadam“ III järjekohale, kinnistule nr. 896333 nimega „Heltermaa sadam“ V järjekohale ja kinnistule nr. 1649732 nimega „Virtsu sadama laiendus“ II järjekohale on seatud ühishüpotek AS SEB Panga kasuks summas 3 000 000 eurot.

Laenude tagatiseks panditud varade soetusmaksumus on 31.12.2023 seisuga 52 369 725 eurot (31.12.2022 seisuga 52 313 409 eurot), kogunenud kulum 24 320 201 eurot (31.12.2022 seisuga 22 685 462 eurot) ja jääkmaksumus 28 049 523 eurot (31.12.2022 seisuga 29 627 948 eurot).

Lisa 20 Tehingud ja saldod seotud osapooltega

AS Saarte Liinid aktsiad kuuluvad 100% Eesti Vabariigile. Aruandes on seotud osapooltena käsitletud ettevõtte omanikku, nõukogu ja juhatuse liikmeid ning muid ettevõtteid ja ametiasutusi, kelle üle nimetatud isikutel on kontroll või oluline mõju (sh üksused, kus riigil on kontroll või valitsev mõju).

Juhatus ja nõukogu liikmete tasu

AS Saarte Liinid töötab neljaliikmeline nõukogu, igapäevatööd juhib üheliikmeline juhatuse. Juhatus, nõukogu ja auditikomitee liikmetele arvestati aruandeaastal tasu summas 150 014 eurot (2022. aastal 160 953 eurot). Juhatus ja nõukogu liikmed ei saa ettevõtetelt pensioniga seotud õigusi.

Lahkumishüvitised

Juhatus liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes tema tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne volituste tähtaja möödumist. Lahkumishüvitist võib maksta juhatuse liikme tagasikutsumise ajal kehtiva kuni kolme kuu tasu ulatuses (RVS § 86 lg 3). 2023. aastal juhatuse liikmetele lahkumishüvitist ei makstud.

Tehingud seotud osapooltega

Ettevõttel on teiste riigi kontrolli või olulise mõju all olevate üksustega tehinguid tavapärase äritegevuse käigus, millest olulises summas ostu- ja müügitehinguid aruandeperioodil ja võrreldaval perioodil on välja toodud käesoleva Lisa tabelites. Lisaks on ettevõtte saanud omanikuga seotud ametiasutustelt materiaalse põhivara soetuseks toetusi. Lisas 13 välja toodud toetused aruandeperioodil (kokku summas 221 488 eurot) ning võrreldaval perioodil (kokku 253 374 eurot) on kõik saadud omaniku kontrolli või valitseva mõju all.

eurodes

Tehingud seotud osapooltega 2023	Teenuste müük	Kaupade ost	Teenuste ost	Muud investeeringud / toetused	Nõuete saldo 31.12.2023	Kohustuste saldo 31.12.2023
Nimi	Summa	Summa	Summa	Summa		
Juhatus ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted	26 760	0	0	0	0	0
Omanikuga seotud asutused ja ettevõtted	4 580 761	0	894 305	10 229	164 914	76 057
KOKKU	4 607 521	0	894 305	10 229	164 914	76 057

eurodes

Tehingud seotud osapooltega 2022	Teenuste müük	Kaupade ost	Teenuste ost	Muud investeeringud / toetused	Nõuete saldo 31.12.2022	Kohustuste saldo 31.12.2022
Nimi	Summa	Summa	Summa	Summa		
Juhatus ja nõukogu liikmetega seotud ettevõtted	2 790	0	6 179	0	0	0
Omanikuga seotud asutused ja ettevõtted	4 105 965	7 822	1 184 086	0	342 923	182 568
KOKKU	4 108 755	7 822	1 190 265	0	342 923	185 309

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK**Kasumi jaotamise ettepanek**

Eelmiste perioodide jaotamata kasum	15 032 632
Aruandeaasta koondkasum	1 700 615
KOKKU	16 733 247
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	85 031
Eelmiste perioodide jaotamata kasum peale jaotamist	16 648 216
KOKKU	16 733 247

Kaida Kauler juhatuse esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Kuressaare, 25. märts 2024. a.

JUHATUSE JA NÕUKOGU LIIKMETE ALLKIRJAD 2023 MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Käesolevaga kinnitame majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust.

AS Saarte Liinid 2023. majandusaasta aruanne on kinnitatud ainuaktsionäri poolt üldkoosolekul vastavalt digitaalse allkirjastamise kuupäevale.

(allkirjastatud digitaalselt)

kliimaminister

Juhatus:

Kaida Kauler   juhatuse esimees   (allkirjastatud digitaalselt)

Nõukogu:

Jaano Vink   nõukogu esimees   (allkirjastatud digitaalselt)

Siiri Odrats-Koni   nõukogu liige   (allkirjastatud digitaalselt)

Triinu Tombak   nõukogu liige   (allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Linnamägi   nõukogu liige   (allkirjastatud digitaalselt)

MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)

Jaotumine tegevusalade järgi	eurodes	
	2023	2022
Sadamate töö ja veeteede kasutamisega seotud tegevused (EMTAK 52221)	9 095 239	8 123 787
Enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus (EMTAK 68201)	235 234	192 312
KOKKU	9 330 473	8 316 098